Ն. 868 — 1888 ԱՊՐԻԼ 10—11 ԲԱԶՄԸ — ԲԱԶՄԸ Լ.ԹԻ-ՈՒ — 1305 ՇԱՊԱՆ 11 — ՏԷՕՐՏԻՆԱՅԻ ՄԻՆԷ

40 ԲԱՐԱ

ՀԱՅՐԱՏԻ ՇԱՐԱԳԻՏԷ

40 ԲԱՐԱՆ

ԲՈԼՈՐԻԳԻՏԷ ՄԻԼԻՈՒԷ ԹԻՒՃԱՌԻՈՒԷ ՍԱՐՐԱՖԻՈՒԷ ՎԷ ԻԼՄԻ

ԵՐԷՎԱՆԻ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆ

ԱԳՈՆԷ ՏԻՊԱԳԻՐԸ

	12 ԱՄԻՍ	6 ԱՄԻՍ	3 ԱՄԻՍ
ՄԹԱՄՊՈԼ	200 ՂՐ.	105 ՂՐ.	55 ՂՐ.
ԹԱՇԻՐ	240 »	125 »	

Մէջիմիէ 20 ղրուշտան

ԻԼԱՆԱԹ ՏԻՊԱԳԻՐԸ

Լինելի, Շնորհի վէ Շիրնորհ սահիպէ 5 ղրշ. 6
Միւնտէրիջ սահիպէ 11ի 10ա. հա. » 3

Մէվատտը նաֆիայա տարի պէնտէր մէճմանէն գապուլ օլունմագ վէ տարեկ օլունմայան էվրաղ իատէ օլունմայաճագ տրը։

Իտարէխանէսի, Մթամպօլոյա Գալաթա վէ Պէյօղլու թարաֆլարընտա միւվէզզիմիվ վատէթարը յլա կազէթալարընը այնպէս օրան ապոնէլէրիմիզտէն հէր քիմ՝ սէմթինին ուղարլըղընա կէօրէ նիշանլէթ աղշամ սաաթ 12յէ գատար կիւնլիւք կազէթարընը այնպէս տա եա սաաթ 12ան սոնրա եանիտ էրթէսի կիւնիւ միւվէզզիմիզ կէթիրիր իսէ, գապուլ էյլէմէյիպ բէտտա իթմէսինէ, վէ քէյֆիյէթի իբի սաթրը պիր մէրթուպլա մանթպամըզը իշար էյլէմէսինի բէճա իտէրիզ։

ԿԻՒՆԼԻՒԷ ՀԱՎԱՏԻՍ

ՊՈՒԼԿԱՐԻԱԹԱՆ

Բուսիկի իլի իտաղ խանթարը պարիպէն քիչատա օլունճաղը միւնասէպէթլէ, կէօմրիւք, բօլիս, բօսթա վէ թէլէկրաֆլարա տարի Պուլկարիսթան հիւքիւմէթիյէ ճէրէյան իտէճէք մուամէլաթը գարարլաշարրմագ իւզրէ Նաֆիա նէգարէթինտէ թէչքիլ օլունան գօմիսիօն՝ էվվէլքի կիւն իճթիմա իթմիշ տրը։

Օր պապտէ իշճապ իտէն էվրայ՝ տէվարրը ախտէսինտէն գօմիսիոնա կէօնտէրիրիշ օլմաղա, Պուլկարիթան գարու քէթխիտասար Մ. Վուլգօվիչ իլէ ճէրէյան իտէճէք միւզաքէրաթա էսաս օրմագ իւզրէ պիր լայիհա թանզիմ օլունճաղ իմիշ։

* * *

Ախիրէն Թրնօվատա ադտ օլունան պիր միթինկտէ, մուխալիֆ ֆրրգա բէյիսի օրուպ էլեէվմ Տէրսաատէթտէ պուլունան մուխալիֆ ֆրգա թարաֆտարընդան նէգարէթը տախէ ալթընտա պուլունարրբլմայարը իշին Թրնօվա միւթէսարրբիրնա թալիմաթը չէտիտէ իթա իմիշ տրը։

ՄԸՍԸՐ

Ֆրանսա սէֆիրի գօնթ տը Մոն թէպէլը՝ էվվէլքի կիւն Պապը Ալիյէ կիտիպ, Սիւվէյիշ գանալը մէսէյէսի հագգընտա Սատրազամ վէ Խարիճիյէ նազրը բաշալար հաղարաթը իլէ միւտտէթը մէտիտէ միւզաքէրաթտա պուլունմըշ տրը։

* * *

Սիւվէյիշ գանալընտա կէճէյէրի սէյրը սէֆիանէ տարի պիր նիզամնամէ նէշր օլունմըշ տրը։ Նիզամնամէյի մէզքիւր աճքեամինճա, գանալն սուլարը կէճէյէրի թէնվիր օլունտրը հալատ վաթարլար նիզամը վէճճէյէ ամէտչիւտ իտէպիլէճէքլէր տրը։

ՊԱՐՕՆ ՏԸ ՀԻՐՇ

ՄԷՍԷԼԷԻ ՀԻՍԱՊԻԹՔՈՒ

Հիւքիւմէթը Սէնիյէ իլէ Պարօն տը Հիրշ պէյնինտէ մունազարանիֆիկ օրան հիսապաթը թէտգիգէ մէմուր հաքէմ մէճլիսի էվվէլքի կիւն Շուրայի Տէվլէթտէ տարէրէի մախսուսէտ իբնինճի տէֆա օլարագ ինկիլապ իթմիշ տրը։

Հիւքիւմէթը Սէնիյէնին հաքէմէրի Հասան Ֆէհմի բաշա վէ Ամլիյէ միւսթէշարը Վահան էֆէնտի հազարաթը իլէ Պարօն տը Հիրշին հաքէմէրի Մ. Ժագօբա վէ Մ. Պրիւնէ՝ մէճլիսը հաքէմի թէշքիլ իթտիքլէրի կիպի թարաֆէյն վէքիլ վէ ավօգաթլարը տա հազրը պուլունըպ միւտտէաղարընը բէսմէնն մէճլիսէ թէպլիղ իթմիշլէր տրը։

Մէճլիսը հաքէմ՝ պու պապտէքի լայիհաները գապուլ իտուպ, պազը իսթիյզահամտան սոնրա կէչէճէք սայը վէ եա չարչէնպիհ կիւնիւ թէքրար ագտը իճթիմա խտիմէսի գարարլաշարրբլմազ տրը։

Հէնուզ էսաս մէսէլէյէ կիրիշիլմիշ օլմայըպ, էվվէլիսի կիւնքի իճթիմա տախի պիր թագրմ մուամէլաթը բէսմիյէնին իլիֆսըլա կէչիրիլմիշտիր։

ԿԻՐԻՏ

Կիրիտ կազէթաղարընը պէյանընա կէօրէ, հիւքիւմէթը Սէնիյէ՝ մեսարիֆի քէնտի պէտէնինտէն թէսվիյէ օլունմագ իւզրէ ճէզիրէի մէզքիւրէ Ժանտարմա հէյէթինին թագվիյէսի իչուն Կիրիտէ 1000 գատար Աղնավուտ իրսալինէ գարար վէրմիշ տրը։

Պապը Ալի՝ Կիրիտէ ասայիշ ուէճիկէթին մուհաֆազասը իչուն թէտտապիրը չէտիտէ իթթիխազընը վալիի վիլայէթ Գօսթաքի Անթօնիօս բաշա հազրէթլէրինէ չէտիտէն Էմր իթմիշ օլմաղա, վալիի միւշարէյէյՀ՝ Պապը Ալիյէ քէչիտէ իթտիկի թէյէկլրաֆտա, էլեէվմ ճէզիրէնին ահվալի մուճիպը խօնուտի պիր տէրէճէտէ օլտըղընը, վէ գաթլ ճինայէթլէրինին արգասը ալընըպ, սիւքիւնէթը էֆքեար հուսուլէ կէլմէյէ պաշլասըղընը պիլտիրմիշ տրը։

Նէտուրան պէյանընա կէօրէ, Կիրիտէ էն քիչիք վուգուաթա բօլիթիգա բէնկի վէրէրէք էֆքեարը էհալիյի տիւշարը հէյեճան իթմէքտէ օլան Կիրիտին Ռումելա վէ Թիւրքճէ կազէթալարը ալէյհինտէ հիւքիւմէթը մահալլիյէճէ թէտապիրը չէտիտէ իթթիխազ օլունճաղ իմիշ։

* * *

Մեհմէդ Բէյրամ ֆէրմանը տրը։

Պիր իսթիգրազ ագտը իչուն թէշէքքիլ իսէն գօմիսիօն՝ սրդ սրդ իճթիմա իթմէքտէ օլուպ, կէչէն բէնճէչէնպիհ կիւնիւ Ֆախիրիյէ Նէգարէթինտէ վուգու պուլան օօն իճթիմանտա Մալիյէ նազրը բաշա հազրէթլէրի տախի հազը պուլունմըշ տրը։ Ալտրըրմըպ մայիսմանա կէօրէ, հիւքիւմէթը Սէնիյէ՝ իշպու իսթիգրազ մատտէսինի գօմիսիօնը մէզքիւրը իւր իճթիմարընտա պէր վէճճը ահի թէլգագը իթմիշ տրը։

Բէժի սէրմայէսինին թէնգիի թասավվուրընը գապալի թագտրինտէ, հիւքիւմէթը Սէնիյէ՝ Պանգը Օսմանտէն պիր իսթիգրազ թալեպ իտէճէք, վէ Բէժի իլէ հիւքիւմէթը Սէնիյէ պէյնինտէ միանագրա մուճիպինճէ, Բէժի թէմէթթիւնտէն հիւքիւմէթը Սէնիյէյէ իսապէթ իտէն գրամը եանի թէմէթթիւնիւն իւչտէ պիր գրամինը մէզքիւր իսթիգրազա թէմինաթ օլարագ Պանգը մէզքիւրէ իրսալ իտէճէք իսի։

Եանի Բէժի իտարէսինին քէնտի սերմայէսինէն 400000 Ինկիլիզ լիրասը թէնգիի, վէ հիսսէ սէնէալէրի իւզերինէ թէէմիյէ օլունմամըշ օլան միւթեահիւլ գուբօնյարրն ֆէսխ ու իրրասը թալեպի իւզերինէ Բէժի իտարէսինճէ եէնի պիր հալ վուճուտէ կէլէճէյինէն, վէ պու հալը ճէտտտա իւզերինէ հիւքիւմէթը Սէնիյէ շնմիրիէ գատար օլանան տահա չօղ զիյատէ թէմէթթիւ հիսսէսի ախրդ իտէճէյինէն, մէզքիւր թասավվուր քէնտի թարաֆընտան գապուլ օլընը օլունմագ, մէզքիւր թէմէթթիւ հիսսէսինի զիքր օլունան իսթիգրազդն ֆիրզ վէ բէսիրվալինէ էրթիրմիշտիր։

Նէտուրան պէյանընա կէօրէ, կիրիտէ էն քիչիք վուգուաթա բօլիթիգա բէնկի վէրէրէք էֆքեարը էհալիյի տիւշարը հէյեճան իթմէքտէ օլան Կիրիտին Ռումելա վէ Թիւրքճէ կազէթալարը ալէյհինտէ հիւքիւմէթը մէզքիւմտյէ վէրիլմէք իւզրէ խալի ալագի պուլընը պուլունմատրը սիւվալ օլընմիշ իսէ տէ, հէնուզ ճէվապ վիրմամա իթմէմիշ տրը։

Ալէման սթամթխիթգէրինէ նազարէն, էլեէվմ Ռումանիատա 39000 նուֆուս Ալէման մուհաֆիրի պուլունուպ, Սուրիա վէ Պաղէստինտէ էլեեվմ եէրլէշմիշ օլան Ալէման մուհաֆիրլէրի իսէ 20000 նուֆուս տրը։

ԹԷԼԷԳՐԱՖ

Պէրլին 21 ապրիլ

Ալէմանիանան բէսմի կապէթասը տիւն ագշամ սաաթ 9ու պիր իկավէ նէչր իտէրէք, իմբէրաթօրըն նէօվլէթի զայէթլէ թէգայիւս իթտիկինի, վէ տահա զիյատէ կիւճլիւքլէ նէֆէս ալշպ վէրտիկինի իլան իթմիշ տրը։

Պէրլին 21 ապրիլ

Իմբէրաթօր Ֆրէտէրիգին ահվալը սըհհիյէսինճէ պիր թէպէտտիւլ եօգ տրը։ Միւշարէյէյհին նէֆէս ալշպ վէրմէքտէ տիւշար օլտըղը միւքիմամ՝ պիրտէն պիրէ թէգայիւս իթտիկի ճիհէթլէ, աթքպպա պու հալին էօնիւնիւ ալմապա չալըշըյորլար։ Յօգթօր Մաքէնզի իլէ սաիր թասպիպլէր՝ պիր գաշ տէֆա միւզաքէրէ իթտիկ վէ միւտտաթը լազմէյէ թէչեպվիւս էյլէմիշ իսէլէր տէ, հէնուզ միւսաիտ պիր թէպէտտիւլ էսէրի կէօրիւլմէմիշ տիր։

Վիէննա 20 ապրիլ

Պէլկրատտան ալընան մալիւմաթա կէօրէ, Սըրվիսթան գրաֆիցասը նաթալինին Պէլկրատտա ավտէթի մէսէլէսի՝ հէնուզ թէսվիյէբէպիր օլմամըշ տրը։ Դրաֆիցա չիմտիլիք սէյահաթընը թէէխիր իթմիշ իսէ տէ, կէչէն սէնէ ռէսիր վիւքելա Մ. Ռիսթիչ վասէթասը իլէ հուսուլէ կէթիրիլէն սուրէթը իթիլաֆիյէ իյտապընա քէնտիսինին եազընը օլարզպոմանա ապիմէթէ հագգը օլարզընը, վէ սուրէթը իթիլաֆիյէ ասքեամընա բիսյէթ խիլաֆէսի լիւզումընը պէյան իթմիշ տիր։

Պէլէպիյէ նիզամաթը հագգընտա ախիրէն Ագուբշինա (մէպուսան) մէճլիսինէ էճրէյան իտէն միւզաքէրաթ՝ գապիտիթօնրն մէվգըսընը պիր գաթ տահա տիւշարը միւշքիլաթ իթմիշ օլարզընտան, պուհրանը վիւքելա զուհուրինէն գօրգուլըյօր։

ՏԱԽԻԼԻՅԷ

Զաթը հազրէթը Բառիշահի՝ միւշիր Ֆուատ բաշա հազրէթլէրինին խրտէվաթը սատրգ ասընա միւքեաֆաթէն բաշի միւշարէլէյհին Գաալաթաշտա քեռին գօնաղընը մէսարիֆի ճէպը հիմայունարընտան թէսվիյէսիյլէ միւճէտտէէն ինշասընը էմր ու ֆէրման պուլըրմըշլար տրը։ 10,000 լիրա մասրաֆլա միւճուտէ կէլէճէյի քէշֆ ու թախմին օլընան մէզքիւր գօնաղընն ինշասընա գարտիպէն պաշլանճագ տրը։

—Մէճլիսը խասսը վիւքելանընն տիւնքի իճթիհարընտա պիւտժէ վէ իսթիգրազ մէսէլէլէրի հագգընտա միւգաքէրաթը միւհիմմէ ճէրէյան իթմիշ տիր։

—Թարբուռի վալիի հաճի Հասան պէյ հազրէթլէրինին էյլէրինէ արզ օլան տերի խասթալըղընին տէֆի իշին միւշարէլէյհին Տիյարպէքիր վիլայէթինտէ Զըրմրգ քիւքիւրտ գալրըճաղարընա կէթմէսի ամրպպա թարաֆընտան թավսիյէ օլունմաղա, պիրլիսթիզան օղ պապտէ միւսաատէի Սէնիյէ էրզան պուլրըմըշ տրը։

—Շայան պուլրըլան միւսաատէի Սէնիյէ մուճիպինճէ, ՌումԳաթօլիք բամբրիգի Ղրիգորիոս էֆ. հազրէթլէրի՝ պու կիւն Իսքէնտերիյէտէն Տէրսաատէթէ միւվասէլէթ իթմիշ վէ Պէյօղլունտա Սագրդ աղաճընտա հիւքիւմէթը Սէնիյէ թարաֆընտան թէճիյէ օլան պիր խանէյէ էնմիշ տիր։

—Եաղ մէվսիմէրինտէ ասաքիրը նիզամիյէտէն տախի սէյար միւֆրէզէլէր էրթիպիլէ հրֆզը ասայիշ վէ էմնիյէթէ տրգագաթ օլունմար կէչէն սէնէ սուտուր իտէն իրատէի Սէնիյէ միւգթէզասընտան օլարզընտան, եագրնտա զիքր օլնան միւֆրէզէլէրին Թերթիպիլէ Երզրում վիլայէթինին մահալը լազմէ վէ միւհիմմէսինտէ քէշֆ ու կիւզար իթտիրիմէսի՝ վիլայէթը միւշարէյէյհաճա գարարկիր օլմաղ տրը։

—Մէնդէրէսին պէյանընա կէօրէ, Պանգը Օսմանի՝ Անատօլու շրմէնտրֆէլրէրինին ինշասը իչուն էվվօրատա պէօյիւք պիր սերմայէտարան հէյէթի թէշքիլինէ սարքը զարրէթ իտիյօր իմիշ։

—Բէժի շիրքեթի սերմայէսինտէն 400,000 Ինկիլիզ լիրասը թէնգիլինէ շիրքեթը մէզքիւրէ միւէսսիսլէրինտէն միւրեքքէպ օլարագ կէչէնտէ ինիգատ իտէն մէճլիստէ գարարլաշարրբլմըշը մալիւմ տիր։

Մեհմուտա կէօրէ, Տուլունը Ումմիյէ իտարէսի՝ իշպու թէնգիլէ ըուի բիրգա վէ միւվֆագաթ կէօսթէրմիշ տիր։

—Իդմիրտէն իշար օլընտըղընա կէօրէ, Սիսամ ատասընտա պիր անթիմոն մատէնինին սահիպը իմիյազը Մ. Միլթատա Գօնամանթինտա՝ Իդմիր միւթէպէրանընտան Մ. Միշէլ Հաթէն օղլընին ինքրմամը մուավէնթիյլ մէզքիւր մատէնի իշլէթմէք իշին պէհէրի 250 ֆրանգ գըյմէթինտէ 2000 հիսսէ սէնէտի իսրարը սուրէթիյլէ 500,000 ֆրանգ սէրմայէլի պիր շիրքէթ թէշքիլինէ մուվաֆֆագ օրմուշ տրը։ Մէզքիւր 2000 հիսսէ սէնէտինին 500 ատէտի՝ շիրքէթին միւէսսիսլէրի թարաֆընտան միւպայաա օլընըպ, գուսուր 1500 ատէտի՝ բիացայա չրգարբըմըշ տրը։

100տէ 58-60 նիսպէթինտէ անթիմոնը հավի օրան մէզքիւր մատէնին՝ 1,500,000 ֆրանգ գըյմէթինտէ օլարզընը էվրագը վագթ ու զէմանը իլէ բուլէթ վէ թէսվիյէ խորիմէ յլիպ տիւշարը թէէխիր օրմարանա սէպէպ օլանլարը չէտիտէն թահզիր մէսուլյէթէ ալընմասընա իրատէի Սէնիյէ սուտուր իթմիշ օլմաղա, քէֆիյէթ՝ մագամ Սատրէթտէն պիլճիտէլի տէվարէ իշար գըլընմըշ տրը։

—Լիման բէխսի Տիլավէր բաշա հազրէթլէրի՝ նամիզաճլըղը հասէպիլէ պիր դաչ կիւնտէն պէրու մագամ մէմուրիյէթինէ տէվամ իտէմէյօր իմիշ։

—Ատանա վիլայէթինտէ Իչլի սանճաղընն մէզքեզ պիտայէթ մահքէմէսինին հուգուգ վէ ճէզա տարիրէլրի պէրլէշտիրիլէրէք, իքի ադա իլէ պիր ադա միւլաղիմի վէ պիր զապթ քեսթիպինին մէմուրիյէթլէրի լազվ օլընմըշ, վէ Թարսուս Թիճարէթ մահքէմէսինին տախի իլղասը իլէ մահքէմէյի մէզքիւրէյէ ատա վէզաֆինն պիտայէթ մահքէմէսինէ հէվալէ, վէ Ատանա Թիճարէթ մահքէմէսի բիրայէթինէ տէ 2000 ղրշ. մասաշ թախսիս գըլընմըշ տրը։

—Եահուտի խախամպաշըլըղը գայմագամը Մ՝օիզ Լէվի էֆէնտինին ադրրճա խասթա օլսուղը խապէր ալընմըշ տրը։

—Տիարպէքիր վալիի ճէտտտի Սըրրի բաշա հազրէթլէրինին իսթիֆա իթտիկի ախիրէն չալի օլմուշ իսէ տէ, թահգիգաթ ախիրէյէ կէօրէ, շալիտի մէզքիւրէնին ասլ ու էսասը օլմայրպ, բաշի միւշարէյէՀ՝ մահաղը մէմուրիյէթինէ միւթէվէճճիհէն Սիվասան հարէքէթ իթմիշ տիր։

—Սիվաս վալիի ճէտտտի Սուրուրի բաշա հազրէթլէրի՝ ախիրէն Սիվասա միւվասէլէթ իտէրէք, ֆէրմանը ալիշանը՝ մէրասիմը միւթասէ իլէ գրաաթ օլընմըշ տրը։

—Կէչէնտէ Սէրայպուրնու էօնիւնտէ Ներէ՝՝՝ նամ Ինկիլիզ վաբօրը իլէ միւսատէմէ իտուպ ֆէնա հալտէ գէտէլնմէսինէն նայի Սալաճագ սահիլինտէ գումա օթուրմըշ օլան Մէսաժրրի գումրանեարընն Տ՝՝՝նամ վաբօրընն գարտանը ալէյհինէ մէզքիւր Ներէ՝՝՝ վաբօրընն գարտանը թարաֆընտան իգամէ օլանան գարար զիյան տավարընը բուլէթինտէ կէչէն ճումա կիւնիւ չէհրիմիզ Ֆրանսա գօնսօլօսխանէսինտէ իսկիթտար օլունըպ, իքինճի մուհաբէսէ 3 հաֆթա սոնրայա թէէխիր գըլընմըշ տրը։

Ներէ՝՝՝ընն գարտանընա ավօգաթ Մ. Գուլթօ վէ Ֆ՝՝՝ոնինն գարտանընա ավօգաթ Մ. Պարտօ իճրան վէքեաէլէթ իթմիշլէր տիր։

ԿԻՒՉԷԼ ՊԻՐ ՕՍՄԱ

ՆԷԼԷ՚Ր ԵԱԲԱՐ

Բարլադ, լէքէսինդ վէ տիւրլուպա պիր սիմար տան տահա ճաճիպէրի վէ տահա լաթիֆ պիր շէյ վա՚ր մը տրը։ Ֆիլմագը եօգ տրը։ Էկէպու պէպլէ իսէ, գաարընար ճէմմալէրինի հիսանեա մուհաֆազա իթմէք իչիւն նէ եարատարագ տրը։ Ֆ՝՝՝ա զիյատէսի սէրլէյէճէճիրը Կիւզել կէօրիւնմէք արզուսը գաարընարա մաթանատա պիր հրսը լաթիֆ օլատրնտան, գաարընարը պու վաճիճէն նաֆիճէտէն գաբրմագ իսթէսէրէրինտէ, քէնտիէրինէ խասպէթ իտէն մէմուրիյէթը մախսուսէպի տախի ինքնար իթմիշ օլուրլար։ պէպլէ պիր հարէքէթ՝ դանունը թապիամի ալէյհինտէ իսան տիմէք տիր։ Գատրն տէնիլէն օ կիւզել մանլուգ եկէրչի չիրին վէ խօշ կէօրիւնմէք արզուսընտա պուլունմագ վէ կիւզէլլիկին ճաճիպէրէրին իշ եէրինէ գէյմագ իսէ, հալի եաման տրը։ Ս զէման հուզուրմէք մէմԹախայլէ, ամալը լաթիֆէ, լէթաֆէթը հայաթի, շիտաէթը ադ ու մուհապպէթ, մեսթիի սէֆա ու շէհվէթ, եէշասալ էօմիւն բիֆահ ու սաատէթինի թէշքիլ իտէն հեր շէյ մահվ օլուր կիտը։ Լսմիլիմզ պիզ պիր պարը կիսան, պիր ըզտրրաալը տախի օլուր։ Պէնիի պէշէրի պու ֆէլաքէթտէն մասուն գըլմալը տրը։

Գաարընարը՝ սիւսէրինէ տիգգամ իթմէյէ բէպ պէպլէ պիր պէյիւք պէտապաթլըդ հուսուլէ կէթիրէճէք գաարը ինանաֆսըզ օլսուզլարընը մէմուլ իթմէսիմիզտէն, ի՝ Ալէքսանտրինին թէբրիկ էյլէտիկի մուխթէլիֆ նեպսիլերի (բոզէ) քէնտիէրինէ թէբլիֆ իտէրէք պու նեպսիլերինի սիմայա բէք միւբէմմէլ վէ բէք թապիի պիր կիւզէլլիք վէրմէք իդթիտարընը հագ տիր։ (Գիւնեճի սահիֆէսէքի իլանը մախսուսընա միւրաճաաթ օլունա։)

Համպուրգ, Պրունսվիք վէ Սաքսոնիա բիյանդօլարընա տարի Ցարութիւն Պէյրէլեան էֆէնտինին իլանը իշիւն Գիւնճի սահիֆէյէ միւրաճաաթ օլունա։

ԱԶԳԱՅԻՆ

Շահպաղլեան Դեր. Տ. Ցակոբոս վարդապետ կէյէն սալը կիւնիս Բաթրիգ Ամեն. Տ. Ցարութիւն Սըրբազան հազրէթլէրինէ պիր մէքթուպ եազարագ, քէնտինին Տէրսաատէթէ կէլմիշ օլարընը վէ Բաթրիգխանէյէ կէլիպ արզը վիւճուտ իթմէյէ հազրը վէ միւհէյեա պուլունարընը արզ ու իշար իթմիշ օլմաղա, Բաթրիգ Սրբազան հազրէթլէրի՝ իբի կիւն սոնրա մումանիյէյհ Տ. Ցակոբոս վարդապետ պիր թահզիրաթ իրսալի իլէ, պու կիւն Բաթրիգխանէտէ ադտը իճթիմա իտէճէք օլան Կրօն. Ժողովա կէլմէսինի էմր իթմիշ տիր։

Մէսմուիմիզ կէօրէ, Շահպաղլեան Դեր. Տ. Ցակոբոս վարդապետ՝ Կրօն. Ժողովա չրդագ իւզրէ պու կիւն Բաթրիգխանէյէ ադիմէթ իթմիշ տիր։

———

Մէսմուիմիզ կէօրէ, Օն Իչիւնճիւ Լէոն Բաբա հազրէթլէրի՝ Վիէննա Մխիթարեան վանքը Միաբանրընտան Լիմնենեան ֆազիլէթլու Տ. Տիմոթէոս վարդապետ պու կիւնլէրտէ Թագադիր Աբբայ (ապպէ միրբէ) բիւրնպէի բուհանիյէսինի իթա էլլէմիշ տիր։

Մումայիյէհ վարդապետ պունտան ագտէմ պիր չօգ սէնէլէր Տէրսաատէթտէ միւխթէլիֆի մէմուրիյէթը բուհանիյէլրտէ պուլունտրը կիպի, շիմտի տախի Բօսատա Վիէննա Մխիթարեան Միաբանութիւնընն վէքիլը ումումիսի պուլունմագտա տրը։

———

Միւթէվէֆա Մըսրը Անտոն պէյին վէրասէթ տավարի մալիմինէն տոլայը միւտտահի Դավճեան պիրատերլէր թարաֆընտան իճրաի չահատէթ իտէն զէվարէյէ մուճիպը խօնուտի պիր մալիմաթ իթա օլունմարպ, պունտան մասատա 50-55 սէնէ էվվէլ Երմէնի Գաթօլիք Բաթրիգխանէսինէ հիւքիւմէթը Սէնիյէնին էմրի իլէ մէսուլ մէմուրը մախսուս մարիֆէթիլէ թանզիմ օլնան վէ Ս. Ցովհան Ոսկերերան քիլիսէսինտէ հրֆզ օլունմուշ պուլունան մէրգուման միւտտահի Գավճեան պիրատերլէրին պապասը Գէորգն բէտերի Արթին օլմարպ Ցովհաննէս օլորը գատէն թէպէրեին իթմիշ օլմաղա, պու հալտէ մէրգումանի չահիտլէրին՝ Ցովհաննէս Եէրնէ Արթին տիրէ իճրաի չահատէթ իթմէլէրինտէն՝ քէնտիէրինին չահատէթի նէ՝ այար շէյ օլորը վէ թէսքիյէ. էրի նէ այարտա պուլունտրը անաշրլապլրը։

Եինիչէ հայոցներուց նամ բիսալէի բուհանիյէնին ճնճը ճիւզի մէյտանը ինթիշարէ չրգմըշ տրը։

ՍԱԹԼԸԳ ԽԱՆ

Իւսկիւտարտա Թօբխանէլի օղլու ճատտէսինտէ, 6000 արշին պաղ, մա գույու, մաթպախ վէ չամչրրլրդ 8 օտա վէ 2 սուֆայը հավի պիր պապ խանէ ֆիրուխթ օլունճաղընտան, թալեպ օլանլարրն մաթպամրդա միւրաճաաթ իթմէլէրի իլան օլընը։

ՍԼԻՏԱՆՏԱՆ

ԵՎՎԷԼ ՎԷ ՍՕՆՐԱ

37

Մարէշալ Մագմահոն, Պաղէնին իմատանա եէթիշմէք իւզրէ իլէրի տօղրու հարէքէթ էյլէմէքտէ օլսուն. պիզ Ալէմանլարըն Պար լը Տիւքտէքի օրտուկեահլարընա ավտէթ իտէլիմ.

Ժէնէրալ Մօլթքէ արթըգ գաթիէն անլաեապիլմիշ իտի քի, Շալօն օրտուսը Բարիզէ տօղրու կէրի չէքիլմէյիպ, պէլքիս Մէօզ ըրմաղընա տօղրու իլէրի վարմագտա իտի.

Ֆրանսըզլարըն պու տէրէճէտէ թէհլիքէլի հարէքէթլէրի, Ալէմանլարըն թէճճիւպիւնի մուճիպ օլտըղը սօնրատան թագդիդ գըլընմըշ տըր.

Ժէնէրալ վօն Մօլթքէ, մարէշալ Մագմահոնըն իշպու հարէքէթի իւղէրինէ կիւլիւմսէտի. հիշ պիր թարաֆտան մուհաֆազակ ասքէրիյէ թահթընտա պուլընմայան պէօյլէ պիր իլէրի տօղրու հարէքէթին չարբըդըլըղը իւզէրինէ թէճճիւպինի զապթ իտէմէտի. ֆագաթ մէզքիւր հարէքէթ, քէնտի չարբըդըլըղը իլէ պէրապէր Մօլթքէնին հարպ բլանընտա տախի էսասի պիր թէպէտուլ իյճապ իթտիրիյինտէն, չուրասը ինքեար օլընամագ քի, օ պէօյիւք ճէնքճինին եէրինտէ պիր տիկէրի օլմուշ օլա, քէնտիսինի պիր տէրէճէյէտէք չաշրրթաճագ իտի.

Ֆագաթ Մօլթքէ, նէ եաբաճաղընը շաշրրաճագ ատէմմէրտէն տէյիլ իտի.

Բէյմ ճիհէթինի սրգը սրգը.յա գօյլամասը, վէ Թիոնվիլ իլէ Լօնկիւյօն պէնինտէքի չրմէնտրֆէր խաթթընը պիր գաչ եէրտէն պօղմասը իյիւն, տէրհալ Սագսօնիա բրէնսինէ թալիմաթ վերիլտի.

Էլէ կէչիրիլէն պիր Բարիզ կազէթասընտան, զաթէն մարէշալ Մագմահոնընն 150000 քիշի իլէ Բէյմատէ պուլընտըղը անլաշըլմըշ իտի.

Լօնտրա Թարիգի իլէ Բարիզտէն քէշիտէ օլընմըշ օգոստոս 23 թարիխի պիր թէլէկրաֆ տախի ժէնէրալ վօն Մօլթքէնին էյլինէ վասըլ օլտուքի, պունըն տա սուրէթի չու աթիտէքի իտի.

«Մագմահոնընն օրտուսը Բէյմատէ սէրքէպէյնմիշ տիր.

«Իմբէրաթօր Նաբօլէօն վէ բրէնս տէ մէզքիւր օրտուընընն տախիլինտէ տիրլէր.

«Մագմահոն, Պաղէն իլէ պիրլէշմէյէ պիր եօլ արայօր.»

Իմտի, Ալէման օրտուսընընն կէրիյէ, եանի եան թարաֆա տօղրու պիր պէօյիւք հարէքէթ իճրաար իլէ Մագմահոնը եագալամասը իյճապ իտէճէյինտէն, ժէնէրալ Մօլթքէ թամալթը սաաթ օթուրուպ, էէնի պիր բլան գաչէմէ ալտը, վէ պատէհուլաղըմ կէլէն հարէքէթ էմրլերինի վերտի.

Բարիզտէն եէնի հավատիպէր տախի էլտե իտիմիշլէր իտի.

Բարիզ կազէթալարընտա միւնտէրիճ պէնտլէր, վէ մէճլիսը մէպուսանտա իրատ օլունան նութգլար, հէր հալտե Պաղէնին իմատանա եէթիշիլմէսինի թալեպ իտիպ, էկէր Մէց օրտուսը մահպուսիյէթտէն գուրթարըլմազ իսէ, Ֆրանսա իչիւն պէօյիւք պիր այպ օլաճաղընը պէյան թիմէքտէ, վէ Մագմահոնն Մէցե տօղրու իլէրուլէմէսի իլէ Բարիզ թարիգլէրինին մուհաֆազասըզ գալաճաղը իւզէրինէ ֆիւթուր իտիլմէմէքտէ իտի.

Հաթթա, մարէշալ Մագմահոնն զաթէն Պաղէնէ իմատատա եէթիշմէք իւզրէ Բէյմի թէրք իտիպ եօլա չըգմըշ օլտըղը պիլէ պիլտիրիլմէքտէ իտի.

Ժէնէրալ Վօն Մօլթքէ, Բրուսիա վէլիհահտ բրէնսի տէ եան թարաֆտան իւզէրիմէ հիւճում իտիպ, ռիւճաթթ իսթթըմ քէմէյէ մուվաֆֆագ օլապիլէճէք տիր.

«Կէրիյէ ավտէթ իտիյօրըմ, եարըն Մէզղիրէ եագլայաճաղը, վէ իչէրինն հայլէրինի գօլլայարագ Բարիզէ տօղրու ռիւճաթ էյլէմէյէ տէվամ իտէճէյիմ.»

Միրալայ Սթօֆէլ սօնրատան քէնտիսի տէ հիքմայէ էյլէմիշ տիր քի, մէզքիւր Թէլէկրաֆչամէյի տէրհալ Բարիզէ քէչիտէ օլունմագ իւզրէ միրալայ տ'Ապզագա Թէպիմ իթմէք իչիւն հէման եօլա չըգմագ իւզրէ իքէն, էրքեանը հարպ ըէիսի ժէնէրալ Ֆօր գարատան իչէրի կիրտի. վէ Մագմահոն՝ Թէլէկրաֆչամէյի եէնիտէն էլինէ ալարագ, «ըէիսը վիւքէլայա իշթէ չու Թէլէկրաֆը չէքտիրիյօրըմ» տէտի.

Ժէնէրալ Ֆօր անը օգուտրգատան սօնրա, «ըէճա իտէրիմ մարէշալ, պու Թէլէկրաֆը կէօնտէրմէյին» տէտի. «սիզ պու Թէլէկրաֆա Բարիզտէն էօյլէ պիր ճէվապ ալաճագսընըզ քի, պէյքի եէնի բլանլարընը-զն տա իճրասը մէն օլունաճագտը. Պիր քէրրէ եօլա չըգրպ Մէզիրէրէ եագը պիր մահալէ գատար՝ կէրի չէքիէլիմ տէ, եարըն տա պու Թէլէկրաֆը քէչիտէ իտէպիլիրսինիզ.»

—«Խա՛յր, Թէլէկրաֆ կիթսին,» տէտի Մագմահոն, վէ էմրի իճրա օրտունտը.

Ֆիլմագը ժէնէրալ Ֆօրըն քէչֆ էյլէմիշ օլտուղը կիպի, ֆէքտասը կիւնիւ սապահրսը Բարիզտէն պա Թէլէկրաֆ չու ճէվապ կէլտի.

«Բարիզ 27 օգոստոս. իմբէրաթօր հազրէթլէրինէ,

«Էկէր Պաղէնի եիւզ իւսթիւ պըրագըպ կէրիյէ ավտէթ իտէրսէնիզ, Բարիզտէ իսսթիլալ գօրաճաղը չիւբհէսիզ տիր. վէ սիզ քէնտինիզ տէ Թէքմիլ Ալէման օրտուլարընը պիրտէնճէ հիւճում իտիպ, տէրհալ իմբէրաթօրուն եանընա գօչտու. վէ ուզուն պիր մէշվէրէթտէն սօնրա, Մէզիրէ տօղրու Թէքրարէն կէրի չէքիլմէյէ գարար վերիպ, պունըն իչիւն լաղըմ կէլէն էմրլերի տէ վերտի.

Պու գարար օգոստոսըն 27ինտէ վերիլիպ, օ ադշամըսը մարէշալ, ըէիսի վիւքէլա վէ հարպկէ նաղրըը գօնթ տը Բալիգաօյա խիթապէն չու աթիտէքի Թէլէկրաֆչամէյի միրալայ Սթօֆէլէ գալէմէ ալտըրտը.

«Պաղէնտէն հիչ պիր խապէր ալամատը.

«Էկէր քէնտիսինի բասթ կէլմէք իւզրէ տահա զիատէ իլէրուլէրէ վարաճագ օլուր իսէմ, իքի Թարաֆտան Թէհլիքէ Թահթընտա պուլունաճաղտը.

«Գարշը Թարաֆրմոա Ալէմանլարը պիրինճի վէ իքինճի գօլ օրտուլարընա Թէսատուֆ իտէճէյիմ քի, օրմանլար սայէսինտէ, պէնիմքինտէն զիատէ պիր գուվվէթ կիզլէմէյէ միւգթէտիր օլապիլէճէքլէր տիր.

«Ալէմի վագրթատա, Բրուսիա վէլիհահտ բրէնսի տէ եան թարաֆտան իւզէրիմէ հիւճում իտիպ, ռիւճաթթ իսթթըմ քէմէյէ մուվաֆֆագ օլապիլէճէք տիր.

«Կէրիյէ ավտէթ իտիյօրըմ, եարըն Մէզղիրէ եագլայաճաղտը, վէ իչէրին հայլէրինի գօլլայարագ Բարիզէ տօղրու ռիւճաթ էյլէմէյէ տէվամ իտէճէյիմ.»

Միրալայ Սթօֆէլ սօնրատան քէնտիսի տէ հիքմայէ էյլէմիշ տիր քի, մէզքիւր Թէլէկրաֆչամէյի տէրհալ Բարիզէ քէչիտէ օլունմագ իւզրէ միրալայ տ'Ապզագա Թէպիմ իթմէք իչիւն հէման եօլա չըգմագ իւզրէ իքէն, էրքեանը հարպ ըէիսի ժէնէրալ Ֆօր գարատան իչէրի կիրտի. վէ Մագմահոն՝ Թէլէկրաֆչամէյի եէնիտէն էլինէ ալարագ, «ըէիսը վիւքէլայա իշթէ չու Թէլէկրաֆը չէքտիրիյօրըմ» տէտի.

Ժէնէրալ Ֆօր անը օգուտրգատան սօնրա, «ըէճա իտէրիմ մարէշալ, պու Թէլէկրաֆը կէօնտէրմէյին» տէտի. «սիզ պու Թէլէկրաֆա Բարիզտէն էօյլէ պիր ճէվապ ալաճագսընըզ քի, պէյքի եէնի բլանլարընը-զն տա իճրասը մէն օլունաճագտը. Պիր քէրրէ եօլա չըգրպ Մէզիրէրէ եագը պիր մահալէ գատար՝ կէրի չէքիէլիմ տէ, եարըն տա պու Թէլէկրաֆը քէչիտէ իտէպիլիրսինիզ.»

—«Խա՛յր, Թէլէկրաֆ կիթսին,» տէտի Մագմահոն, վէ էմրի իճրա օրտունտը.

Ֆիլմագը ժէնէրալ Ֆօրըն քէչֆ էյլէմիշ օլտուղը կիպի, ֆէքտասը կիւնիւ սապահրսը Բարիզտէն պա Թէլէկրաֆ չու ճէվապ կէլտի.

«Բարիզ 27 օգոստոս. իմբէրաթօր հազրէթլէրինէ,

«Էկէր Պաղէնի եիւզ իւսթիւ պըրագըպ կէրիյէ ավտէթ իտէրսէնիզ, Բարիզտէ իսսթիլալ գօրաճաղը չիւբհէսիզ տիր. վէ սիզ քէնտինիզ տէ Թէքմիլ Ալէման օրտուլարընը պիրտէնճէ հիւճում իտիպ, տէրհալ իմբէրաթօրուն եանընա գօչտու. վէ ուզուն պիր մէշվէրէթտէն սօնրա, Մէզիրէ տօղրու Թէքրարէն կէրի չէքիլմէյէ գարար վերիպ, պունըն իչիւն լաղըմ կէլէն էմրլերի տէ վերտի.

Պու գարար օգոստոսըն 27ինտէ վերիլիպ, օ ադշամըսը մարէշալ, ըէիսի վիւքէլա վէ հարպկէ նաղրըը գօնթ տը Բալիգաօյա խիթապէն չու աթիտէքի Թէլէկրաֆչամէյի միրալայ Սթօֆէլէ գալէմէ ալտըրտը.

«Պաղէնտէն հիչ պիր խապէր ալամատը.

«Էկէր քէնտիսինի բասթ կէլմէք իւզրէ տահա զիատէ իլէրուլէրէ վարաճագ օլուր իսէմ, իքի Թարաֆտան Թէհլիքէ Թահթընտա պուլունաճագտը.

«Գարշը Թարաֆրմոա Ալէմանլարը պիրինճի վէ իքինճի գօլ օրտուլարընա Թէսատուֆ իտէճէյիմ քի, օրմանլար սայէսինտէ, պէնիմքինտէն զիատէ պիր գուվվէթ կիզլէմէյէ միւգթէտիր օլապիլէճէքլէր տիր.

«Ալէմի վագրթատա, Բրուսիա վէլիհահտ բրէնսի տէ եան թարաֆտան իւզէրիմէ հիւճում իտիպ, ռիւճաթթ իսթթըմ քէմէյէ մուվաֆֆագ օլապիլէճէք տիր.

«Կէրիյէ ավտէթ իտիյօրըմ, եարըն Մէզղիրէ եագլայաճաղը, վէ իչէրին հայլէրինի գօլլայարագ Բարիզէ տօղրու ռիւճաթ էյլէմէյէ տէվամ իտէճէյիմ.»

Միրալայ Սթօֆէլ սօնրատան քէնտիսի տէ հիքմայէ էյլէմիշ տիր քի, մէզքիւր Թէլէկրաֆչամէյի տէրհալ Բարիզէ քէչիտէ օլունմագ իւզրէ միրալայ տ'Ապզագա Թէպիմ իթմէք իչիւն հէման եօլա չըգմագ իւզրէ իքէն, էրքեանը հարպ ըէիսի ժէնէրալ Ֆօր գարատան իչէրի կիրտի. վէ Մագմահոն՝ Թէլէկրաֆչամէյի եէնիտէն էլինէ ալարագ, «ըէիսը վիւքէլայա իշթէ չու Թէլէկրաֆը չէքտիրիյօրըմ» տէտի.

Ժէնէրալ Ֆօր անը օգուտրգատան սօնրա, «ըէճա իտէրիմ մարէշալ, պու Թէլէկրաֆը կէօնտէրմէյին» տէտի. «սիզ պու Թէլէկրաֆա Բարիզտէն էօյլէ պիր ճէվապ ալաճագսընըզ քի, պէյքի եէնի բլանլարընը-զն տա իճրասը մէն օլունաճագտը. Պիր քէրրէ եօլա չըգրպ Մէզիրէրէ եագը պիր մահալէ գատար՝ կէրի չէքիէլիմ տէ, եարըն տա պու Թէլէկրաֆը քէչիտէ իտէպիլիրսինիզ.»

—«Խա՛յր, Թէլէկրաֆ կիթսին,» տէտի Մագմահոն, վէ էմրի իճրա օրտունտը.

Ֆիլմագը ժէնէրալ Ֆօրըն քէչֆ էյլէմիշ օլտուղը կիպի, ֆէքտասը կիւնիւ սապահրսը Բարիզտէն պա Թէլէկրաֆ չու ճէվապ կէլտի.

«Բարիզ 27 օգոստոս. իմբէրաթօր հազրէթլէրինէ,

«Էկէր Պաղէնի եիւզ իւսթիւ պըրագըպ կէրիյէ ավտէթ իտէրսէնիզ, Բարիզտէ իսսթիլալ գօրաճաղը չիւբհէսիզ տիր. վէ սիզ քէնտինիզ տէ Թէքմիլ Ալէման օրտուլարընը պիրտէնճէ հիւճում իտիպ, տէրհալ իմբէրաթօրուն եանընա գօչտու. վէ ուզուն պիր մէշվէրէթտէն սօնրա, Մէզիրէ տօղրու Թէքրարէն կէրի չէքիլմէյէ գարար վերիպ, պունըն իչիւն լաղըմ կէլէն էմրլերի տէ վերտի.

Պու գարար օգոստոսըն 27ինտէ վերիլիպ, օ ադշամըսը մարէշալ, ըէիսի վիւքէլա վէ հարպկէ նաղրըը գօնթ տը Բալիգաօյա խիթապէն չու աթիտէքի Թէլէկրաֆչամէյի միրալայ Սթօֆէլէ գալէմէ ալտըրտը.

«Պաղէնտէն հիչ պիր խապէր ալամատը.

«Էկէր քէնտիսինի բասթ կէլմէք իւզրէ տահա զիատէ իլէրուլէրէ վարաճագ օլուր իսէմ, իքի Թարաֆտան Թէհլիքէ Թահթընտա պուլունաճագտը.

«Գարշը Թարաֆրմոա Ալէմանլարը պիրինճի վէ իքինճի գօլ օրտուլարընա Թէսատուֆ իտէճէյիմ քի, օրմանլար սայէսինտէ, պէնիմքինտէն զիատէ պիր գուվվէթ կիզլէմէյէ միւգթէտիր օլապիլէճէքլէր տիր.

«Ալէմի վագրթատա, Բրուսիա վէլիհահտ բրէնսի տէ եան թարաֆտան իւզէրիմէ հիւճում իտիպ, ռիւճաթթ իսթթըմ քէմէյէ մուվաֆֆագ օլապիլէճէք տիր.

«Կէրիյէ ավտէթ իտիյօրըմ, եարըն Մէզղիրէ եագլայաճաղտը, վէ իչէրին հայլէրինի գօլլայարագ Բարիզէ տօղրու ռիւճաթ էյլէմէյէ տէվամ իտէճէյիմ.»

Միրալայ Սթօֆէլ սօնրատան քէնտիսի տէ հիքմայէ էյլէմիշ տիր քի, մէզքիւր Թէլէկրաֆչամէյի տէրհալ Բարիզէ քէչիտէ օլունմագ իւզրէ միրալայ տ'Ապզագա Թէպիմ իթմէք իչիւն հէման եօլա չըգմագ իւզրէ իքէն, էրքեանը հարպ ըէիսի ժէնէրալ Ֆօր գարատան իչէրի կիրտի. վէ Մագմահոն՝ Թէլէկրաֆչամէյի եէնիտէն էլինէ ալարագ, «ըէիսը վիւքէլայա իշթէ չու Թէլէկրաֆը չէքտիրիյօրըմ» տէտի.

Ժէնէրալ Ֆօր անը օգուտրգատան սօնրա, «ըէճա իտէրիմ մարէշալ, պու Թէլէկրաֆը կէօնտէրմէյին» տէտի. «սիզ պու Թէլէկրաֆա Բարիզտէն էօյլէ պիր ճէվապ ալաճագսընըզ քի, պէյքի եէնի բլանլարընը-զն տա իճրասը մէն օլունաճագտը. Պիր քէրրէ եօլա չըգրպ Մէզիրէրէ եագը պիր մահալէ գատար՝ կէրի չէքիէլիմ տէ, եարըն տա պու Թէլէկրաֆը քէչիտէ իտէպիլիրսինիզ.»

—«Խա՛յր, Թէլէկրաֆ կիթսին,» տէտի Մագմահոն, վէ էմրի իճրա օրտունտը.

Ֆիլմագը ժէնէրալ Ֆօրըն քէչֆ էյլէմիշ օլտուղը կիպի, ֆէքտասը կիւնիւ սապահրսը Բարիզտէն պա Թէլէկրաֆ չու ճէվապ կէլտի.

«Բարիզ 27 օգոստոս. իմբէրաթօր հազրէթլէրինէ,

«Էկէր Պաղէնի եիւզ իւսթիւ պըրագըպ կէրիյէ ավտէթ իտէրսէնիզ, Բարիզտէ իսսթիլալ գօրաճաղը չիւբհէսիզ տիր. վէ սիզ քէնտինիզ տէ Թէքմիլ Ալէման օրտուլարընը պիրտէնճէ հիւճում իտիպ, տէրհալ իմբէրաթօրուն եանընա գօչտու. վէ ուզուն պիր մէշվէրէթտէն սօնրա, Մէզիրէ տօղրու Թէքրարէն կէրի չէքիլմէյէ գարար վերիպ, պունըն իչիւն լաղըմ կէլէն էմրլերի տէ վերտի.

Պու գարար օգոստոսըն 27ինտէ վերիլիպ, օ ադշամըսը մարէշալ, ըէիսի վիւքէլա վէ հարպկէ նաղրըը գօնթ տը Բալիգաօյա խիթապէն չու աթիտէքի Թէլէկրաֆչամէյի միրալայ Սթօֆէլէ գալէմէ ալտըրտը.

«Պաղէնտէն հիչ պիր խապէր ալամատը.

«Էկէր քէնտիսինի բասթ կէլմէք իւզրէ տահա զիատէ իլէրուլէրէ վարաճագ օլուր իսէմ, իքի Թարաֆտան Թէհլիքէ Թահթընտա պուլունաճագտը.

«Գարշը Թարաֆրմոա Ալէմանլարը պիրինճի վէ իքինճի գօլ օրտուլարընա Թէսատուֆ իտէճէյիմ քի, օրմանլար սայէսինտէ, պէնիմքինտէն զիատէ պիր գուվվէթ կիզլէմէյէ միւգթէտիր օլապիլէճէքլէր տիր.

«Ալէմի վագրթատա, Բրուսիա վէլիհահտ բրէնսի տէ եան թարաֆտան իւզէրիմէ հիւճում իտիպ, ռիւճաթթ իսթթըմ քէմէյէ մուվաֆֆագ օլապիլէճէք տիր.

«Կէրիյէ ավտէթ իտիյօրըմ, եարըն Մէզղիրէ եագլայաճաղը, վէ իչէրին հայլէրինի գօլլայարագ Բարիզէ տօղրու ռիւճաթ էյլէմէյէ տէվամ իտէճէյիմ.»

Միրալայ Սթօֆէլ սօնրատան քէնտիսի տէ հիքմայէ էյլէմիշ տիր քի, մէզքիւր Թէլէկրաֆչամէյի տէրհալ Բարիզէ քէչիտէ օլունմագ իւզրէ միրալայ տ'Ապզագա Թէպիմ իթմէք իչիւն հէման եօլա չըգմագ իւզրէ իքէն, էրքեանը հարպ ըէիսի ժէնէրալ Ֆօր գարատան իչէրի կիրտի. վէ Մագմահոն՝ Թէլէկրաֆչամէյի եէնիտէն էլինէ ալարագ, «ըէիսը վիւքէլայա իշթէ չու Թէլէկրաֆը չէքտիրիյօրըմ» տէտի.

Ժէնէրալ Ֆօր անը օգուտրգատան սօնրա, «ըէճա իտէրիմ մարէշալ, պու Թէլէկրաֆը կէօնտէրմէյին» տէտի. «սիզ պու Թէլէկրաֆա Բարիզտէն էօյլէ պիր ճէվապ ալաճագսընըզ քի, պէյքի եէնի բլանլարընը-զն տա իճրասը մէն օլունաճագտը. Պիր քէրրէ եօլա չըգրպ Մէզիրէրէ եագը պիր մահալէ գատար՝ կէրի չէքիէլիմ տէ, եարըն տա պու Թէլէկրաֆը քէչիտէ իտէպիլիրսինիզ.»

—«Խա՛յր, Թէլէկրաֆ կիթսին,» տէտի Մագմահոն, վէ էմրի իճրա օրտունտը.

Ֆիլմագը ժէնէրալ Ֆօրըն քէչֆ էյլէմիշ օլտուղը կիպի, ֆէքտասը կիւնիւ սապահրսը Բարիզտէն պա Թէլէկրաֆ չու ճէվապ կէլտի.

«Բարիզ 27 օգոստոս. իմբէրաթօր հազրէթլէրինէ,

«Էկէր Պաղէնի եիւզ իւսթիւ պըրագըպ կէրիյէ ավտէթ իտէրսէնիզ, Բարիզտէ իսսթիլալ գօրաճաղը չիւբհէսիզ տիր. վէ սիզ քէնտինիզ տէ Թէքմիլ Ալէման օրտուլարընը պիրտէնճէ հիւճում իտիպ, տէրհալ իմբէրաթօրուն եանընա գօչտու. վէ ուզուն պիր մէշվէրէթտէն սօնրա, Մէզիրէ տօղրու Թէքրարէն կէրի չէքիլմէյէ գարար վերիպ, պունըն իչիւն լաղըմ կէլէն էմրլերի տէ վերտի.

Պու գարար օգոստոսըն 27ինտէ վերիլիպ, օ ադշամըսը մարէշալ, ըէիսի վիւքէլա վէ հարպկէ նաղրըը գօնթ տը Բալիգաօյա խիթապէն չու աթիտէքի Թէլէկրաֆչամէյի միրալայ Սթօֆէլէ գալէմէ ալտըրտը.

«Պաղէնտէն հիչ պիր խապէր ալամատը.

«Էկէր քէնտիսինի բասթ կէլմէք իւզրէ տահա զիատէ իլէրուլէրէ վարաճագ օլուր իսէմ, իքի Թարաֆտան Թէհլիքէ Թահթընտա պուլունաճագտը.

«Գարշը Թարաֆրմոա Ալէմանլարը պիրինճի վէ իքինճի գօլ օրտուլարընա Թէսատուֆ իտէճէյիմ քի, օրմանլար սայէսինտէ, պէնիմքինտէն զիատէ պիր գուվվէթ կիզլէմէյէ միւգթէտիր օլապիլէճէքլէր տիր.

«Ալէմի վագրթատա, Բրուսիա վէլիհահտ բրէնսի տէ եան թարաֆտան իւզէրիմէ հիւճում իտիպ, ռիւճաթթ իսթթըմ քէմէյէ մուվաֆֆագ օլապիլէճէք տիր.

«Կէրիյէ ավտէթ իտիյօրըմ, եարըն Մէզղիրէ եագլայաճաղտ

Էնգարէ քի, ճէման 8 սէրէթ մալ սաթըլմըշ տըր։

Խալը իւզերինէ էրէյիճէ մուամլէյէ կէօրիւլմիւշ վէ պու տա Ամէրիգանըն մուխթէլիֆ թիճարէթի էվվէրի նամընա մալ ալմագ իւզրէ չէհրիմէզ կէլմիշ օլան իքի Ամէրիգա թիճարրընըն զիյատ մալ ալմասընտան նէչէթ էյլէմիշ տիր։

Թիյաթ ճէտվէլինտէ կէօրիւլէն ֆիյաթ իլէ 2354 բարչա խալը սաթըլմըշ, վէ պունլարըն գըյմէթի 3000 լիրատան իսարէթ պուլընմըշ տըր։ Պու հաֆթա 100 պալեատան զիյատէ մալ կէլմիշ, վէ պունըն իւչտէ պիր գըսմը՝ բիացատա պիլինմէյէն պիր ֆիյաթ իլէ սաթըլմըշ տըր։

Սաթըլան պիզուրաթ (եաղ չըգարըլան սուսամ վէ սարէ կիպի հուզուրպաթ) տախի 1200 լիրա գըյմէթինտէ օլուպ, բիցա տուրկունլըղընըն կիւնտէն կիւնէ տէվամ իտէճէյի իւմիտ օլընըյար։

* *

Տէրսաատէթ Սու չիրքէթի՝ հիսսէ պաշընա հէնութոյ։ Թէվֆիյէ վէ իթա օլընմամըշ օլան 75 ֆրանգընը թէէտիյէ ու իթասընը թաշէպ իտիյար։ Իշտու մէպլաղ՝ Սթանսլէ ճիհէթինտէ սու եօլու պօրուլարընըն վաղ ու թէֆիրլի մէսարիֆինէ գարշըլըգ իթթիխազ օլընճագ տըր։

* *

Տէրսաատէթ Թիճարէթ Օտասը ազասընտան Մ. Սթէֆանօ Տանտրէայա իթալիա տէվլէթի թարաֆընտան Գուրբան ա՝Իթալի նամ նիշանը Շըվալիէլիգը բիւթպէսինէն պիր զըթասը իթա գըլընմըշ տը։

* *

Եունան միլլի սէրկիսի (էքսարզիսիօն) հագգընտա Թիճարէթ վէ Նաֆիա Նէզարէթի՝ մաթպասմըզա մալիւմաթը ատթէյէլի թէպլիղ պույուրմըշ տըր։

Եունան խարիճիյէ Նէզարէթինէ պիր թէպլիղը ախիրի մուհիպինէ, սէրկիի մէզգիւր իճրա գօմիսիօնը՝ էշալարընըն մուհաֆազա վէ էմնիյէթի քէնտիլէրինէ ամ օլմագ շարթը իլէ սէրկի տիրէսինին եուվարլագ տիվանխանէսինի էշեա վաղ ու թէչհիր խէճէգ էճնէպիլէրէ թախսիսէ գարար վէրմիշ տիր։

Էսասէն օլտրգճա վասի օլան տիվանխանէյի մէգգիւր՝ քեամիլէն իշղալ օլընամագ օլուր իսէ, էշեա վաղ խտէճէգ էճնէպիլէր՝ մէսարիֆի քէնտիլէրինէ ամ օվագ իւզրէ տիրէլէր ինչա թիտիրմէյէ մէճմուր օլաճագլար տըր։

Սէրկի տիրէսինէ մութթասըլ ապպիտէն այրըճա պիր մահալ՝ զըրաաթ վէ սէնայի մաքինալարը վէ Եունանիսթանտա միւսթամէլ ալաթ ու էտվաթ վէ մէմլէքէթէ իտիալի մահսուլաթը մահալլէյէնին թէզայիւտինէ սէպէպ օլապիլէճէք ալաթ իլէ հէր նէվ իխթիսաաթ միսիլու էճնէպի մամուլաթընա թախսիս իտիլէճէք տիր։

Մամուլաթը տախիլիյէյէ հիչ պիր վէճհէյէ բէդաալէթ իտէմէյէճէք մամուլաթը սա՝իրէ՝ մէսարիֆի էշեա վաղ խտէնէր թարաֆընտան իթա օլընմագ շարթը իլէ էվվէլճէ իճրա գօմիսիօնընըն թասվիպինէ արզ օլընմըշ պիր խարիթա մուհիպինէ ինչա օլընմագ տիրէլէրտէ թէչհիր օլընմագ տըր։

Մէգգիւր տիրէլէրի վաղ օլընան էշեանըն մուհաֆազասը՝ էշեա սահիպլէրինէ բաճի օլամագ տըր։

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

ՀԵՏԱԶՕՏՈՒԹԻՒՆ

ՆԱԽՆԵԱՑ ՌԱՄԿՕՐԷՆԻՆ ՎՐԱՑ

Վիէննա Մխիթարեան Միաբանութիւնընըն էսէրը գալէմի օլան Հանդէս Ամսօրեայ նամ այլագ բիսալէնին պիր գաչ նիւսխէլէրինտէն պէրու պալատէքի սէրլէվհա իլէ էսլաքիմըզըն (նախնեաց) ռամկօրէն լեսանը հագգընտա նէչը իթտիկի մուֆասալ վէ շայանը միւթալէա պիր պէնտի բէյտէրբէյ պէր վէճհը աթի այնէն նագլ ու տէրճ իտէրիզ.

Հայերէն գրութիւնք լեզուի նրկատմամբ՝ երեք այլեալ կերպարանօք կ'ելլեն մեր առջեւ, որ են՝ Գրաբարն, Նախնեաց ռամկօրէնն, և այժմու Գաւառականք՝ յորոց երկուք միայն գրաւոր են, այն է Ցաճկահայոց (արեւմտեան) և Ռուսահայոց (արեւելեան) բարբառք։ Շատ մատենագիրք բազմաթիւ գրուածովք զանազան տեսակէտներէ ըղբաղած են առաջնոյն, ոչ սակաւք իրենց աշխատասիրութեանց նիւթ ըրած են երրորդէն՝ Ցաճկահայոց բարբառն, զոր ի վերջին ժամանակս Արդի գրաւոր լեզու կը կոչենք։ Իսկ երկրորդն կամ՝ Նախնեաց ռամկօրէնն, թէպէտ յընդհանուրն ալլեալ քննութեանց նիւթ եղած է ըստ բաւականին, սակայն ոչ այնչափ մանրաամսն՝ որչափ Նիւթոն կարեւորութիւնը կ'արժէ։ Բայց յայսմ մասին զարմանալին է՝ շատերուն և բանասիրաց իսկ իբր խոտան ինչ և անպիտան նկատելը, մանաւանդ թէ արհամարհանօք և ծուռ աչօք նայելը։

Ոչ այլ ինչ մեկնութիւն կարող ենք գտնել այս երեւութին, եթէ ոչ՝ ըսել թէ գլխաւոր և գուցէ միակ պատճառն է իւր միջնդարեան նըկարագիրն, որով ի հարկէ հաղորդ գտնուելու էր բախտի ամենայնի՝ որ ինչ միջնդարեան է։— Դասական հնութեան սիրողք կ'արհամարհեն յամենայնի զմիջնդարեան, վասն զի զուրկ է իրենց աչուին չլացընող շողուն պարծառութենէն՝ զոր իրօք ունի դասականն հնութիւն, կ'արհամարհեն նոյնպէս նորութեանց սիրահարեալք, որովհետեւ տարբեր է իրենց վարժածէն և հաճոյականէն։

Այսպէս է ճշդիւ նկատմամբ առաջարկեալ Նիւթոյս։ և յայսմ մասին կատարելապէս կը միաբանին հնասէրք և նորասէրք, կամ թէ ըսենք՝ գրաբարասէրք և աշխարհաբարասէրք։ Առաջինք կ'արհամարհեն ըղնախնեաց ռամկօրէնն, չտեսնելով անոր վրայ հին գրաւորին ճոխութիւնն ու վայելչութիւնն։ արհամարհոտ աչօք կը նային նաև յետինք, չդնելով ինքն իրենց ընտելականին պարզութիւնն ու դիւրիմացութիւնը։— Բայց թէեւ զիջանինք ըստ մասին ինչ իրաւունք տալ երկու կողմանց եւս, սակայն կարծենք թէ իրաւամբ իսկ կարող ենք ըսել թէ երկուքն ալ կանիրաւին այնպիսի լեզուի, որ՝ Թող զի ունի իւր յատուկ վայելչութիւնն, կարող է մեծ և օգտակար ծառայութիւն մատուցանել թէ՛ գրաբարին և թէ՛ մանաւանդ արդի լեզուին։

Առ այժմ խօսքը՝ վերջնոյն նկատմամբ ունեցած օգտակարութեան ամփոփելով, ի՞նչպէս կարող էինք արդի լեզուին կազմակերպութեան իւրաքանչիւր յեղաշրջութեան հասու լինել, եթէ առաջի աչաց չունենայինք Նախնեաց ռամկօրէնին դարէ ի դար փոփոխութիւններն։ Ուստի կարող էինք իմանալ այնչափ բառերու և ձեւերու ծագումն, որ օտար կամ՝ օտարացած են գրաբարէն և այնպէս սովորական արդի լեզուին, եթէ չգտնէինք զանոնք Նախնեաց ռամկօրէնին նաեւ սկզբնական գրութեանց մէջ։ Եւ ո՞վ կրնայ չտեսնել թէ ինչպիսի առատ դանձարան է Նախնեաց ռամկօրէնը կարեւոր բառից՝ զոր չունի հին գրաւոր լեզուն։ և միթէ փո՞քր շահ է արդի լեզուիս նոյնպիսեօք աճեցնել իւր բառից մեծերն՝ որ այնչափ պակասաւոր է։ Վերջապէս արդեօք լաւագոյն չէ՞, ի դարման աղքատութեան ձեւոց և ասացուածոց այժմու բարբառոյս, փոխանակ օտար և մուրացածոյ գրերու դիմելու՝ հանել առնուլ մեր սեպհական յորդաբուղխ ակնաղբերէն, որ այնպէս ձեւաչատ է։

Բայց երկրիս երեսն ամենայն ինչ փոփոխութեան ներքեւ ինկած է։— Ինչպէս բաւական ժամանակէ ի վեր շատերն իրենց գաղափարը փոխած են միջին դարու նկատմամբ, մինչեւ յոմանս նախընթաց արհամարհանց յաջորդած է զարմանք և զմայլումն։ Նոյնպէս ի վերջին ժամանակս կը նշմարի ոչ փոքր փոփոխութիւն կարծեաց՝ դէթ առ ուսումնականս ազգիս՝ Նախնեաց ռամկօրէնին վրայ, թէեւ լոկ ի տեսականին։ Սակաւ ժամանակէ ի վեր աստանդ ոմանք թէ՛ գրով և թէ՛ բերանացի իրենց ցաւը կը յայտնեն Նոյն նիւթոյն այնպէս մոռացեալ և լքեալ թողուելուն վրայ, բաղձանք ցուցնելով աւելի ուշադրութիւն ի դէպ տեսնելու։ Ուստի կարծենք ներկայ գրութեամբս հաճոյական գործ գործել այսպիսեաց, մանաւանդ զի յուսանք այսու դրդիռ ըլլալ այլոց՝ իրենց գրաւոր գործունէութենէն մասն մի նուիրելու հայ գրականութեան այս ճիւղին։

Ի սրտէ կը բաղձանք որ այս մեր յոյսն արդեամբք ի գլուխ ելլելով, հմտագոյնք քան զմեզ զբաղին սոյն նիւթով և հաճեն զուսումնականս, որք անշուշտ կը ցանկան և կը սպասեն ամենայն մասամբք և հիմնական գրութիւն մ'ունենալ։ ուր մենք կը ճանչնանք և կը խոստովանինք իսկ՝ թէ առաջիկայ աշխատասիրութիւնս բաւական չէ անոնց ակնկալութիւնը լիով կատարելու։ Վասն զի միտք չունինք Նախնեաց ռամկօրէնին ո՛չ օրինաւոր քերականութիւնն և ո՛չ լիակատար Գրագիտութիւնն յօրինելու։ այլ անչափ ինչ միայն պիտի ճառենք՝ որչափ հարկաւոր է ընդհանուր գաղափար ստանալու Նոյն բարբառոյն կազմութեան վրայ, և այն մասանցն եւեթ պիտի նուիրենք մեր գլխաւոր ուշադրութիւնն, որք կապ ու յարաբերութիւն ունին արդի լեզուիս հետ, այն մասանց՝ կ'ըսեմ՝ զորս եղանակաւ իւրք մեղի սեպհականած ենք կամ որոց մեղի ընտանենալը բաղձալի կ'երեւայ։

Ցուսանք որ ի շնորհս այս մեր յայտարարութեան, և միտ դնելով թէ դոյն գրութիւնս առաջին փորձն է սոյն նիւթոյն վրայ, չեն մեղադրեր զմեզ ուսումնականք։ և մենք մեր աշխատութիւնն ըստ բաւականին վարձատրուած կը համարինք, եթէ օրինակ ըլլանք այլոց՝ կատարելագոյն և գիտնականագոյն ինչ հրատարակելու, և առ փոքր մի հանգանակնք արդի լեզուիս կատարելագործութեան։

1.

Լեզուի մը վրայ խօսիլ ուզողն յառաջ քան զամենայն պէտք է հետազօտել թէ ուստի՛ է և ե՛րբ անոր ծագումն։ Անշուշտ մեզմէ ալ կ'ըսպասուի այսպիսի հետազօտութիւն Նախնեաց ռամկօրէնին նկատմամբ, զոր կը փորձենք կատարել։ Բայց խնդիրն ըստ պատշաճի լուսաւորելու համար՝ հարկ է որ առ սակաւ մի հեռանանք մեր յատուկ նիւթէն, և շատ դարեր վեր ելլելով՝ դիտենք մեր գրականութեան ընկերզընաւորութիւնն, որով ըլլալու հետազօտութիւնը կը դիւրանայ։ Յաժարութեամբ իսկ կը մխինք յայս զարտուղութիւն, որովհետեւ այսու կարող ենք ցրել այն ոչ սակաւ մը-տաց մէջ արմատացեալ կարծիքն՝ թէ Նախնեաց ռամկօրէնն յառաջ եկած է պարզապէս գրաբարէն, որ յընթացս դարուց ի բերան ժողովրդեան ապականելով՝ հասած է յայն վիճակ յոր կը գտնենք մօտ ի վախճան ԺԲ. դարուն։

Յայտնի թէ որպիսի եւ իցէ լեզու, և առանձինն մեր գրաբարին պէս հարուստ, կանոնաւոր և ամէն կարեւորագ ճոխացեալ լեզու, ի սակաւ ժամանակի յերեւան չելլեր։ Աւելորդ է դարձեալ յիշատակել անգամ՝ թէ կանխագոյն է Խոսք քան ՀԷՐՈՒԹԻՒՆ, այսինքն թէ գրաւոր լեզուն կ'ենթադրէ Խօսեալ լեզու։ Արդ գիտենք որ հայերէն նշանագրաց գիւտին՝ անմիջապէս յաջորդեցին, և այն՝ կարճ միջոցի մէջ և համեմատաբար ոչ այնչափ բազմաթիւ անձանց ձեւաւոր, բազմաթիւ մեծամեծ և սքանչելի մատեանք՝ ի զարմանս և ի հիացումն չորեքտասան դարուց ժառանգաց։

Ասսր բնական հետեւանքն է ըսել՝ թէ Նոյն մատեանից լեզուն նորահնար չէր, այլ ի հնուց եկած, այն լեզուն էր՝ որով կը վարուէին ժողովրդեան բարձրագոյն դասք, արքունիք, եկեղեցականք և ազատանին, այն լեզուն՝ որով իրենց երգերն ու զրոյցներն շարադրած էին անուանի երգահանք Գողթն գաւառի, այն լեզուն՝ զոր թէեւ հաւանականաբար չէր գործածեր միջնաշխարհին բոլոր ժողովուրդը, բայց կը հասկընար, իւր սովորական բարբառէն անշուշտ շատ տարբեր չըլլալով։ Արդ մեր գրականութեան Նախահաբք, զոր սովոր ենք Առաջին Թարգմանիչք կոչել, ձեռք զարկին այն խօսեալ լեզուն ի գիր առնուլ՝ գրաւոր ընել։

Տարակոյս չկայ որ ասոնց ջանիւքն ու ճարտարութեամբ՝ նոյն ազնուագոյն և գրագիտաց հին լեզուն կամ բարբառն առաւել եւս յըզկուած, յարդարուած, կանոնաւորուած է, միանգամայն ոչ սակաւ ապդեցութիւն ընելով իրենց գրութեան վրայ ծանօթ լեզուք եւս, մանաւանդ յունարէնն։ Բայց այս՝ խնդրոյն էութիւնն ամենեւին չի փոխեր, հաստատուն մնալով միշտ՝ թէ առաջին մատեանք որ նշանագրաց գիւտէն անմիջապէս ետքը գրուեցան՝ այն լեզուաւ են, զոր կը խօսէր և կամ գէթ կը հասկընար ամի նոյն ժամանակի ժողովրդենէն։ Վկայ են այսմ ամէն ժամանակակից կամ իբր ժամանակակից պատմագիրք, որ կը հաստատեն թէ յառաջագոյն յիմացուածոյ գրոց կամ ընթերցուածոց զրկեալ ժողովուրդք՝ թարգմանչաց գրութիւնն անմիջապէս սկսան հասկընալ։

Սակայն և ոչ իսկ պէտք կայ դիմելու այսպիսի մակաբերութեանց և պատճառաբանութեանց՝ իմանալու համար թէ թարգմանչաց գրաւոր լեզուն նոյն էր ժողովրդեան մեծագոյն մասին բարբառոյն հետ կամ անոր նման։ Բարեբաղդութեամբ պահուած են նչխարք հին հեթանոսական երգոց և զրուցաց, որ ճըշդիւ յիշեալ գրոց լեզուն կը խօսին։ Արդ այս երգք և զրոյցք, ինչպէս գիտենք, բազմաթիւ էին և երկայն, և թէպէտ հին՝ շատ հին, բայց թարգմանչաց ժամանակն և մինչեւ Ե. դարուն վերջը ի բերան ժողովրդեան կը պտտէին։ Թորնեացի՝ տեղ մը ասոնցմէ քանի մի տող յառաջ բերելով՝ կը յաւելու։ «Զայս երգելով ոմանց բամբասանք՝ ըստ էն։ Դ։» (Գիրք Ա. Գլ. ԼԱ.) և յայտնի է թէ ժողովուրդն այն լեզուաւ կերգէ կամ երգ մտիկ կընէ՝ զոր կը հասկընայ։ Բայց աւելի ապացուցական վկայութիւն բերենք։ Նոյն մատենագիր՝ ժողովրդեան, մանաւանդ թէ գեղջկաց գործածած խօսք կամ առակ մը կը յիշատակէ, որոյ լեզուն թէ՛ երգոց և թէ՛ թարգմանչաց լեզուին կատարելապէս միասն է։ Շիրակ գաւառին բարբերութեան և Շարայի շատակերութեան վրայ խօսելով՝ այսպէս կը գրէ։ «Վասն որոյ արդարանալ թուի առասպելին՝ որ ասէ թէ ԴԷ ՀԵՐԷՆ։ Թէ քո Շարայի որկորն է, ասէ, մեր Շիրակայ ամբարքն չեն»։ (Գիրք Ա. Գլ. ԺԲ.) Կրնայ թերեւս ի հաստատութիւն ասացելոցս առնուիլ նաեւ Բուզանդայ խօսքն, որ կը գրէ Դ. դարու հայ ժողովրդեան վրայ՝ թէ կը սիրէին «զերեանց երգս առասպելաց զվիպասանութեանն», անշուշտ ոչ միայն անոնց նուագաց կամ եղանակաց, այլ մանաւանդ խօսքերուն պատճառաւ՝ զոր ի հարկէ պէտք էին հասկընալ։ (Դպր. Դ. Գլ. ԺԳ.)

(Տեւող)

ՆԻԶԱՄՆԱՄԷ

Մէմլէքէթ աթըպպասը վէ էճզաճըլարը հագգընտա գալէմէ ալընըպ մէրիյէթը աճքեամընա պիլիսթիկան իրատէի Սէնիյէի ճէնապը Բատիշահի շէրէֆիւթէալիդ պույուրըմըշ օլան նիզամնամէ սուրէթի տիր։

ՊԻՐԻՆՃԻ ՖԱՍԼ

Թէպպպէթը միլքիյէ սիլքինէ գապուլին գավախտ։

1 մադդէ։— Թէպպպէթը միլքիյէ մէմուրիյէթլէրինէ՝ մէքեաթիպը Թըպպպիյէի Շահանէյէ Թէպպպէթը միլքիյէ իչին տախիլ օլաճագ չակիրտանը Թըպպպիյէյէն իքամը Թահսիլ իթմիշ օլան վէ Թէպպահ Օսմանիյէյէն պուլընան աթըպպպատան ալընճագ տըր։

2 մադդէ։—Թէպահ Օսմանիյէյէն օլուպ տա մէքեաթիպը էճնէպիյէյէ իքամը Թահսիլ իթմիշ վէ Տարիւլ Ֆիւնունը Թըպպպի Օսմանի օլան Մէքթէպը Թըպպպիյէի Շահանէյէ իպրաղը լեյագաթ վէ իճազէթնամէ խթիհսալ իթմիշ օլանլար տախի զիքր օլընան մէմուրիյէթլէրէ գապուլ օլունապիլիր։

ԻԲՐԻՆՃԻ ՖԱՍԼ

Մէմլէքէթ աթըպպասընըն սունուքը վէ մասաչ վէ խարճըահլարը։

3 մադդէ։—Աթըպպպի միլքիյէ՝ 4 սընիֆ տըր։ Պիրինճիսի՝ գաղա Թապիպի սընիֆը, իքինճիսի՝ լիվա Թապիպի սընիֆը, իւչինճիսի՝ վիլայէթ Թապիպի սընիֆը, տէօրտունճիսի՝ մուֆէթթիշ սընիֆը տըր։

4 մադդէ։—Դաղա Թապիպի սընիֆընտա պուլընանլար՝ 600 ղրուշ մասաչա խթիխտամ օլընճագլար վէ մէքեաթիպը Թըպպպիյէի Շահանէյէտէն էէթիշմիշ օլանլար՝ մէմուրիյէթէ Թայինլէրինի միւթեաղրպ բիւթպէի սալիսէյէ նախլ օլաճագլար տըր։

5 մադդէ։—Լիվա Թապիպի սընիֆընտա պուլընանլար՝ 300 ղրուշ մասաչա խթիխտամ օլընճագ վէ սալիսէ բիւթպէսինէ պուլընճագլար տըր։

6 մադդէ։— Վիլայէթ Թապիպի սընիֆընտա պուլընանլար՝ 1200 ղրուշ մասաչա խթիխտամ օլընճագլարը կիպի, վիլայէթ Թապիպլիկինէ Թայինը Թարիխլէրինտէն սօնրա բիւթպէլէրի սա-նէյէ սընիֆը սանիսինէ Թէրքի գըլընճագ տըր։

7 մադդէ։— Վիլայէթ աթըպպա միւֆէթթիշլէրի՝ 2000 ղրուշ մասաչա խթիխտամ օլընճագլար վէ պատէթ Թային Թէրքիէնէ սանիյէ սընիֆը միւթէմայիզի բիւթպէսինէ նախլ օլաճագլար տըր։

8 մադդէ։— Միւֆէթթիշլէրին խարճ-ահլարը՝ մէմուրիյէնը միքիյէ խարճահ գարարնամէսինէ Թապի պուլընճագ տըր։

9 մադդէ։— Հիճազ վէ Պաղտատ վէ Պասրա վէ Մուսուլ վէ Պէնկազի վէ Թրաբլուսը-Դարպ վէ Եէմէն վիլայէթլէրի իլէ Զօր սանճաղը Թէպպպէթլէրինէ Թային խուլէճէքլէրէ՝ սընիֆլարընա մախուսս մասչլարըն նըսիֆը զամմ օլընճագ տըր։

(Տեւող)

ԹԷՎՖԻՀԱԹ

Սիլահշօրանը հաղրէթը Շէհրիյարիսէն միւլազիմ Իպրահիմ էֆէնտիյէ հիւնճիւ Մէճիտի,

Սիւրրէի հիւմայուն էմանէթի քէթխիւսալրընա Թային պուլրլան սապգը Սինօպ Թէլէկրաֆ միւտիրի Թէվֆիգ վէ վէքիլխարճ Իպրահիմ վէ աքքեամ պաշը Էօմէր վէ էպնիյէի Խասսա անպարընտա միւսթախտէմ Խուրշիտ էֆէնտիյէրէ 5ինճի Մէճիտի,

Անիր սանճաղը Թահրիրաթ քեաթիպի Բամազան Նազմի էֆէնտիյէ 5ինճի Մէճիտի,

Տարիւլ Շէֆգագա սէրմուպասընը՝ Հաճի Սիւլէյման աղայա 5ինճի Մէճիտի Նիշանը Իհսան պուլրըմըշ տըր։

ՄԻԽԹԷՖԷՐԻԳԱ

ՐԷԺԻ

Ռէժի իտարէսինին 3ինճի վէ 4ինճի սէնէ սաթըշլարընըն եէքտիկէրինտէն օլան ֆարգլարը անլաշրլմագ իւզրէ մէզգիւր սէնէլէր սաթըշ ճէտվէլէրի պէր վէճհը աթի նէչը օլընը։

	1886–87	1887–88
Մարտ	11,414,012	11,709,203
Ապրիլ	12,489,357	12,567,120
Մայիս	13,546,249	12,541,358
Յունիս	11,927,574	13,361,135
Յուլիս	14,551,342	14,581,752
Օգոստոս	13,748,319	15,363,163
Սեպտեմբեր	13,000,086	14,339,600
Հոկտեմբեր	12,063,771	14,992,137
Նոյեմբեր	10,793,666	13,193,435
Դեկտեմբեր	10,877,046	13,300,000
Յունվար	10,374,452	12,600,000
Փետրվար	9,928,190	13,500,000
ԸՆ	144,714,064	162,048,703

Ինչպու ճէտվէլտէն անլաշրլտըրընա կէօրէ, 4ինճի սէնէ սաթըշը՝ 3ինճի սէնէ սաթըշընա նիսպէթէն 173 պէն լիրաի Օսմանի ֆազլա օլմուշ տըր։

Զրգան մարտ սաթըշը՝ 155000 լիրա օլուպ, կէչէն սէնէ մարտ սաթըշը իսէ 117000 լիրա օլտըրընտան, պու սէնէ մահը մէզգիւր սաթըշը տախի 38000 լիրա ֆազլա օլմուշ տիմէք տիր։

Սիւվարի միրիլիվալարընտան Պէքիր բաշանըն աշճբսը՝ բաշի միւշարէլէյհին 16 եաշընտա պուլընան մախտումընա էսրարը մաճուն եէտիրիպ չօճուգ՝ պու մաճունն թէէսիրլէ վէֆաթ իթմիշ օլմաղա, մէրգումմ աշճը թահթը թէվդիֆէ այընմիշ տըր։

Իսլահաթը ատլիյէ գօմիսիօնը՝ էվվէլքի կիւն տախի Պապը Ալիտէ իճթիմա իտուպ, հապսիանէլէրին խլահը ահվալի հագգընտա միւզաքէրաթտա պուլընմիշ վէ օլպապտէ իյճապ իտէն թահգիգաթա իպթիտար էյլէմիշ տիր։

Շամ հատիսէսի հագգընտա իճրաի թահգիգաթ իչիւն կէչէնտէ Պէյրութա կիթմիշ օլան չէհրիմիզ ֆրանսա սէֆարէթի միւսթէշարը Մ. Իմպէռ իլէ մէէզուէնէն Ֆրանսայա կիթմիշ օլան եավէրանը Շահանէյէն Տրէյսէ բաչա հազրէթլէրի վէ պէրաի սէյահաթ Մըսրըտա պուլընան չէհրիմիզ Ամէրիգա սէֆիրի Մ. Սթրաուս՝ էվվէլքի կիւն Տէրսաատէթէ ավտէթի վէ միւվասէլէթի իթմիշլէր տիր։

Ատանանըն Սկիւտ կազէթասընտա օգունմըշ տըր։

«Ատանա վէ Թարսուս վէ Մէրսին գասապալարընտան շրմէնտրֆէր բութասիօնլարընա գատար տէվֆիրը պէլէսիյէտէն Թէսվիյէ վէ քիւչատ միւթեսավվէր օլան Թրամվայլար հագգընտա վիլայէթը ճէլիլէ իլէ Նաֆիա Նէզարէթը ճէլիլէսի պէյնինտէ ճէրէյան իտէն մուխապէրաթ Նէթիճէսինտէն ալտրդրմըզ մալիւմաթը մէվսուգէյէ նազարէն, զաթը ալիի վիլայէթբէնահի՝ տէվֆիրը մէզգիւրէ հէյրէթլէրինի ճէլպ իլէ թէաթիի էֆքեար վէ միւթալաաթ իթթիսրտէն վէ շրմէնտրֆէր էսասէն Մէրսին իսքէլէսինտէն պաչլամըշ վէ Թրամվայլըն տա եվվել էմրտէ օրատան եանի Մէրսինին կէօրիւք իսքէլէսի իլէրիսինտէն Ֆրանսըզ աճէնթէսի էօնիւնտէն շրմէնտրֆէր սթասիօնընա գատար ինչասընա պաչլամասը տէրէճէի միւճուպտէ կէօրիւնէրէք, լէտել քէչֆ 1350 մէթրօտան իպարէթ օլան խաթթը մէզգիւրըն Ֆրանսըզ աճէնթէսինտէն Ֆրէնք քիլիսէի գուրպլինէ գատար օլան 1050 մէթրօսընըն միւճէտտէտէն վէ միւքէմմէլէն դալարրրմ, վէ քիլիսէի մէզգուրտէն սթասիօնա տէկին 300 մէթրօսընըն տախի մէթին վէ բաին չօսէ օլարագ ինչասը գալինտէ 3050 լիրա մէսարիֆէ միւճուտէ կելէպիլէճէյլի անլաշրլտրգտան սօնրա, Մէրսին տիրէի պէլէտիյէսի՝ իշչուն թրամվայլըն չէրաիթը մալիւմ վէ միւտտէթը մուայյէնէ իլէ ինչասընը մաէթթէշէքքիւր թէահհիւտ վէ գապուլ իտուպ, բրօֆիլլէրինին (եարրմ խարթապը) էէֆֆի իլէ, մէէզունիյէթ իթապ՝ վալիի ալիի միւշարէլէյհ հազրէթլէրի թարաֆրնտան նէզարէթը միւշարէլէյհայա ինհա պուլրըլտրը, վէ Ատանա վէ Թարսուսասատա մուախխէրէն իյճապընա պագրլաճաղը անլաշրլմըշ տըր։»

ՏՈՒԲՈՒՆԸ ՈՒՄՈՒՄԻԵԼԻ ՕՍՄԱՆԻԷ

Վարիտաթը մուխասսէսէ խտարէսինտէն

Տէրսաատէթ վէ Թէվֆիկի պալդիխանէ Նիզամնամէսի մուճիպինճէ հէր սընրի պալդէ սէյրատը իլէ պէրաի Թէնէզզիւհ սայրը մահի իլէ մէէլուֆ օլան զէվաթը իչչու 1304 սէնէսի իչիւն իգթիդա իտէն բուխսաթ Թէզքէրէլէրինի ախզ էյլէմէք իւզրէ Նիհայէթ նիսանըն 15ինճի գատար ճիվարընտա պուլունտրգլարը սէվահիլ մուհաֆազա խտարէլէրինէ վէ եախսատ պալդիխանէ Նէզարէթի մէզբէզինէ միւրաճաաթլա խարճլարընը վէրէրէք մէնսուպ օլտրգլարը սանաաթլարա մախսուս Թէզքէրէլէրինի արմալարը լազըմ կէլէճէկլի վէ միւտտէթը մէզգիւրէ զարֆընտա կէլելպ բուխսաթ Թէզքէրէսի ալմայանլարտան խարճը մէզգուրընը 3 միլլինէ միւսավի ճէզգի նագտի խթիֆա օլընտրգտան սօնրա քէնտիլէրինէ բուխսաթ Թէզքէրէսի իթա գըլընճաղը չիմտիտէն մալիւմ օլմագ իւզրէ իլանը քէրֆիյէթէ իպթիտար գըլընտը։

5 Նիսան 304

7—3

AU PANTHEON

ԳԱԼՖՕՐՈՒԼՕ ՊԻՐԱՏԷՐԼԷՐ

Գէյօղլունտա Տօղրու Եօլտա Գալաթա սէրայընընը թա պէօյիւք գաբուսը գաբշրսընտա Ն՝ 206

Գալֆօրուլօ պիրատէրլէր՝ պու քէրրէ Բարիզտէն եազ մէվսիմի իչիւն բէք կիւզել մօտա գումաշլար, մէսէլա ֆիսթանլըգ վէ էլպիսէի սարէ իչիւն էն եէնի իրէքլիլէր, սիւսլիւ թագըմ իչիւն բէք կիւզել եունլըլար, զայէթ սէվիմլի կարնիթիւրլէր, բասմանթըրլէր, տանթէլալար, եէնի մօտա մանթօլար վէ սարէ կէթիրթիշ օլտրգլարընը էհալիյէ իլան խէրլէր։

Գիւթիւն պու մալլար՝ սօն մօտա վէ ալչա ճինտէն օլմաղա պէրաալէր զայէթ էհալէն ֆիյաթլա սաթըլըրլար։ Ճէհէզ թագըմը տիզէթէճէք օլան ֆամիլեալար տախի՝ Գալֆօրուլօ պիրատէրլէրին մաղազասընա միւրաճաաթ իթտիքլէրինտէ, բէք պէօյիւք պիր ֆահտէ պուլաճաղլար տըր։

—Պէյրութ վիլայէթինէն Տախիլիէ նէզարէթինէ չէքիլէն պիր թէլէկրաֆա կէօրէ, մէզբուրաթ՝ զուրագրդան թէլէֆ օվաց տէրէճէսինէ վարմըշ իլէն, իբէ կիւն պիր տիւզիէ եաղան եաղմուրլար՝ մահսուլաթը իչհա վէ ճիւմլէյի մէսբուր էյլէմիշ տիր։

—Էվվէլքի ագշամ սաաթ 1 բատտէլէրինտէ Սիամպօլտան Թահթա գալէ ճիվարընտա Տէվէ օղլու եօգուչնտա Մանուկ Նամընտա պիր էքմէքճի՝ պօղաղընտան ճէրչ վէ գալթ իսիմլի օյմաղա, վագը օյան չիւպհէ իւզէրինէ Ապպաս Նամընտա պիր Ա.ճէմ՝ բէֆիգի տիկէր պիր Ա.ճէմ՝ ի-լէ պէրաակը թահմը թէվգիֆէ ալընմըշար տը։

—Անատօլու գրթասը խարիթասընը թանպիմ իմմէք իւզրէ Անատոլոյա սէրահաթա չըգաճաղընը եաղտրդրմըշ Ա.էմանխա էրպապը ճօղրաֆիսինտէն մէչհուր Մ. Քիւբէյրի՝ պու քէրրէ Անատօլոյա ազիմէթ իմմի, վէ Պէրլինէ եաղտրդը մէք թուպարտա պագը սասրը աթիգա քէչֆինէ տախի մուվաֆֆագ օյաճաղընը պիլտրմիշ տիր։

—Դատրքէօյու սաբինէրինտէն բիանօ ֆէօրտէճիի Մ. Կրապօվսքի՝ կէչէն ճումաա կիւնիւ Իսպիւտար իլէ Գուզկունճուգ արասընտա Սուլթան-Թէբէ նամ մահալտէ պիր խանէյէ տէբսէ կիտիպ, մահտումը իլէ ավտէթ իմթարկի սրրատա, պիր տուվարրն իւզէրինտէ տուրան վէ թէբսանէ սաբէրի զըյաֆէթինտէ պուլընան 4 քիչինտէն 1ի՝ մումանլէյէրի կէօրմէճէ տուվարտան աշաղը աթլայրպ եօլունը քէսմիշ վէ մումանլէյէ իսէ կէչմէք իսթէմիշ օյտուղընտան, չանսը մէրգում՝ գամա իլէ մումանլէյէի 5 եէրինտէն եարալամըշ տը։

Մ. Կրապօվսքինէն մահտուտը՝ բէտերինէն վուրուլարդընը կէօրէրէք իմտատ չաղրըմաղ իչուն ֆիրար իթմէք իսթէմիշ իսէ տէ, ճարիէնը մէրգումէն արգատաշլարը տախի տուվարտան աշաղը աթլայրպ վէ մէրգումը թուտրուպ պիր օգաա իլէ տարպ իմմիշլէր տիր։ Պատէհու իսրրարզլար՝ կէրէք Մ. Կրապօվքիի վէ կէրէք մահտուտընը օգուպ Գուզկունճրզա տօղրու ֆիրար իթմիշլէր վէ Գուզկունճուգ սահիլիտէն պիր գալրզա պինիպ գաբէր եագայա կէչիպ եագալը սրրթարմըշլար տը։

Կէչէն ճումաա կիւնիւ ագշամ սաաթ 11 բատտէլէրինտէ Քեաղրտիտանէտ տախի պիր աթլընն իւզէրինէ թէրսանէ սաբէրի զըյաֆէթինտէ 4 քիչի հիւճում խոուպ վէ գամալարընը չէքիպ, մէրգումէն սաաթ գօրտն վէ ագչէսինի զասոյ իլէ Խասքէօյ տօղրու ֆիրար իթմիշլէրտիր։

—Պահրիյէ գայմագ ամարընտան միւթէգաիւտ վէ իքի կէօղտէն ալիլ հասան պէյ՝ կէչէն ճումաա սապահրը Գասրմ Բաչատա քեահն խանէսինտէ բէնտի քէնտիսինի ասրպ թէլէֆ օյմուշտր։

—Իզմիրտէ պաղր բօլիս մէմուրլարը՝ Իսմաիլա թէպասարընտան Ճուզէրբօ Անէզաքի նամ չախսը գաղինօսրնտա պաղը սապրգալըլարը արամայա կիրմէք իսթէյէպ գաղինօճր՝ սիլահ իլէ մուգաբէլէ վէ բօլիսլէր իւզէրինէ սիլահ սրգմշ օյմաղա, բօլիս նէֆէրայտրնտան պիրի տախի մուգապէլէ իտէրէք բէվօվէր իլէ մէրգում գաղինօճրը վուրուպ թէլէֆ էյլէմիշ տիր։ Իզմիր Իմալիա գօնսօլոսանէսի՝ իչուր վագաա աէյհինտէ հիւքիմէթը մահալլիյէյէ բրօմէսէօ իմմիշ օյմաղա, իչին թագվիգի իչուն մէգքիր գաղինօյա մէմուրլար իրսալ օլընմշշ տը։

—Մէրսինտէ էշգբյան մէշհուրէտէն Ա.ճէմ Իպրահիմ՝ պու քէրրէ տէրտէսթ օլընմշշ տը։

—Էվգաֆը հիւմարուն վէկիլնէտարը Շէվկի պէյ՝ կէչէն չարշէնպէհ կիւնիւ մահալը մէմուրիյէթինտէ իքէն իւզէրինէ ֆէնարգ կէլիպ խանէսինէ նազլ օլընմշշ, վէ տուն վէֆամ իթմիշ տիր։

—Սիամպօլտա Եէտի գուլէ ճիմարընտա ոաքին Լազ Եօրկինին խանէսինտէ 109 գալէմ չալընմշշ էշեա զուհուր իտէրէք, մէրգում իլէ պէրպաէր Պապը Զաղթիյէյէ կէօնտէրիլմիշ տիր։

—Գաարքէօյ վէ Հայտար բաշա վաբօրլարը իլէ կիտիպ կէլմէքտէ օլան մէրթէպ չակիրտանընտան պիր գայ կիւնտէն պէրու թամ պիրէթ իւճրէթի ալընմադտա օլարդր իապէր վէրիլէրէք մէրճիի ալիսինինն նազարը տիպգամամ ճէլպ օլընը յոր։

—Եունան էշգբյան մէշհուրէսինէն Նիգօսին՝ 700 ավենէպլէ պէպէր ախիրէն Սէլանիք վիլայէթինտէ Գամէրլին խաբէրէսինէ չըգարդր՝ Լէվանտան նազլէն էվվէլկի կիւնիի նիւսխէմիզդէ եազըմըշ իսէ տէ, մէղքիւր չէթէնին 7 նէֆէրտէն իապարէթ իտուկի մուախէրէն թանգիզ օլընմշշ տիր։

ՏՈՒԲՈՒՆԸ ՈՒՄՈՒՄԻԵԼԻ ՕՍՄԱՆԻԵԼ

մէճլիսը խտարէսինտէն կէլէն իլան։

Տույունը Ումումիյէ խտարէսի իլէ պիլմուվաֆֆագ հիւքիւմէթը Սէնիյէ ճանպինտէն վէրիլէն գարար մուհիպլինճէ, Բուսէրի չըմանընքէր թահվիլաթը միսթէանա օլարագ 1831 դեկտ. 8/20 դարարնամէսինէ տախիլ օլան պիճիմէվ թահվիլաթը Օսմանիյէ տէն 1838 մայիս 1/13 թարիխինէ գատար գայտ վէ եախօտ միւպատէլէ օլընմայան պիճիմէվ թահվիլաթն միւրուրը զէմանա թապի օլաճաղը՝ թահվիլաթը մէգքիւրէ կամիլէրինէ իխթար ու պէյան օլընուր։

Գարարնամէի մէգքիւրընն ցինճի մատտէսինէ թէվֆիգէն 1837 դեկտ. 8/20տէ միւրուրը զէմանա թապի օվաղը լազըմ կէլէն Բամազան թահվիլաթը՝ ակքեամը սապրգ իգթիսասընճա թահվիլաթը սարէյէ վէրիլէն մէօղլէթէ տախիլ օլաճաղ տը։

Թահվիլաթն գայտ վէ մուպատէլէ մուամէլէսի եալընզը Տէբսատէթտէ իմրա օլընտրղընտան, Թիւրքիատա վէ մէմալիքը էճնէպպէյէտ մուգիմ ասկապը թահվիլաթա՝ կէլէճէք մայիս 1/13է գատար Պանգը Օսմանինին Սիամպօլտա քեահն իտարէխանէսինէ իրսէ օլընմայան պիճիմէվ թահվիլաթն միւրուրը զէմանա թապի օլաճաղը պէյան օլընը։

Տէբսատէթ 10 ապրիլ 1838

ՕԹԷԼ ՏԸ ՊՐՈՒՍ

Ց. Ց. ՄԷԼԻԹՈՊԷՆԱՆ

ԻՏԱՐԷՍԻՆԷՆ

ՊՐՈՒՍԱՏԱ

ՍԷԹ ՊԱՇԸՆՏԱ ՎԱԳՐ

ՔԷՕԲՐԻԻ ՊԱՇԸՆՏԱ Նօ. 1

Մէգքիւր օթէլ՝ մէվգրսը հասէպկիլէ հէր սընկի եօլճու իչուն զայէթլէ էլվէրիշլի տիր։ Պունտան պաղա մէգքիւր օթէլտէ պու մէվսիմտէ Պրուսայա կէլէճէք եօլճուլարրն հէր վէհէլ ըահաթ օյմաղարը իչուն թէտարիրը լազըմ էթթիխազ օլընմըշ օյմաղա, մէգքիւր օթէլէ թէշրիֆէ ալուշլարընտա մահբէմէ գալմամըշ ղէվմէթը ալուշլարընտան հէր ճիհէթլէ խօշնուտ վէ մէմնունն օլաճաղլարը իլան օլընուր։

ՍԱՐՊԱՖԻՅԷ

ԷՎՐՕԲԱ ՊՕՐՍԱԱԸ

Լօնտրա 21 ապրիլ

Ինկիլ. էսհամը Ինկ. Լիր.	099-13/16
Օսմ. էսհամը աչքլարը	14-1/16
» » գարանտը	14-1/16
» » Սէրի Ա	23-1/2
» » » Պ	14-3/8
» » » Ս	13-7/8
Օթօման 1871	80-
Օսմանլը Պանգասը	10-3/8
Ռուսիա խարիգրաղը	92-3/4
Մը ղը տուլ. մութահրտէ	80-5/8
» խմթիյագը	099-7/8
Տախտա Սանկէ Մըսըը	74-3/4
Ռօյալ խարիգրաղը	101-1/4
Մա ճառ.խարթ. էսհամը 1877	-
Գամպիօ Բարիզ 3 այ վատէ	25-46·20

Բարիզ 21 ապրիլ

Ֆրանս. էսհ. 3 % ֆր.	81-40
» » 4½ %	106-57½
Սէնի Օսմ. էսհամը աչքլարը	14-25
» » » գարանտը	14-20
Մէ-պոտէլ	
Սէրի Պ.	-
» Ս.	14·20
Ռուսէլի չըմանընֆէրի	38-50
Օսմանլը Բէյժիսի էսհամը	-
» Պանգասը	511-25
Գրէտի Լիոնէ	560-
Գրէտի Ֆոնսիէ	1345-
Լիոն ագսիօնը	1265-
Սիւէզի ագսիօնը	2130-
Ռուսիա 5 % 1877	99-1/4
Իթալիա էսհամը	95-95
Մէրսըր Ֆոնտ. մութահրտէ	406-25
Եունան 5 % 1879	361-25
Գամպիօ 3 այ վատէ	25-28

Վիէննա 21 ապրիլ

Լօնտրա իւզէրինէ գամպիօ	-
Ռումէլի չըմէնտրֆէրի	19·

ԳԱԼԱԹԱ ՊՕՐՍԱԱԸ

Էսհ. ուս. պիւն ագչ. գար.	15-25
» » » էն եիւքսէք	15-28
» » » էն աչաղը	15-25
Պու սապահ աչքլարը	15-25
Իսթիգրազը տախիլը տիւն գար.	35-26
» » » էն եիւքսէք	35-30
» » » էն աչաղը	35-25
» » » աչքլարը	35-25
Մըսըը մուհթահրտէ գար.	-
Պու սապահ աչքլարը	-
Սէրի Ա.	24-10
» Պ.	14-30
» Գ.	15-23
Ռումէլի չըմէնտրֆէրի	39-12½
Ագչէ ֆասվի	7-
Ռէբօր Ղրշ.	-
Հէվալէսիզ »	22 ½

ՊԱՆԴԱ ԱԳՍԻՕՆԼԱՐԸ

Գրէտի ժէնէրալ	ք.ք. 7-15
Սիամպօլ պանգասը	6-30
Մօսիրթէ ժէնէրալ	4-15
Թրամվայ	4-07½

ԱԳՕՋԷԼԷՐԻՆ ՖԻՑԱԹԸ

Օսմ. լիրասը 100 ղրշ.տան	Ղրշ. Բէ.
Պէյազ մէճիտկէ ֆարգը	108-10
Մէթալիք »	103-
Պէշլիք »	103-20
Այթիրյագ »	103-20
Ինկիլիզ Լիրասը	111-15
Ֆրանսըզ ալթունը	88-15
Բօլ	91-
Գրէմից ալթունը	51-15
Գարպօն գայմէսի	10-83

ԹԱՍԳԻԵԼԻ ՔԵԱՂԸՏԸ

20) լիք քեաղըտ	-
50) » »	12-10
100) » »	-
500) » »	-
1000)» »	12-10
10000)»	-

ԻԼԱՆԱԹ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍԿԷՐԻ

ճանիպը ալիսինտէն

Նիզամիյէ էրղագ անպարը իչէն միւպայասը միւնագասայա վազ օրլան եիւզ պին գըյէ գուրու սօղանը պէհէր գըյէի ճէսիտի ան եէտի բարաա թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ նիսանը օն իւչունճի չարշէնպիհ կիւնիւ դարարը գաթխի վերիկէճէկինէ վէ էրթէսի բէնճէնպհհ կիւնիւ տախի եիւզտէ պէշ թէնպիլի դապուլ օլընճաղընտան, թէնպիլի ֆիրաթա իթասընա թալիպ օլանլարը Լէվաղիմաթը Ումումիյէ տախիբսինէ կէվէլէրի իլան օլունուր։

9 Նիսան 1888

3—1

Ֆաթիհէտ 5 նումէրօրու տիւքքեանտա մուգիմ գասապ Արապ Ահմէտ աղանն իֆլասընա Իբրինճի մահքէմէի Թիճարէթիտէն հիւքմ օլընարագ խուսուսաթը իֆլասիյէսինէն բուլէթի զըմընտա մահքէմէ դապի քէթէպէսինտէն Ֆաիրի պէյ վէ Պոտոս էֆ. մուվագգաթ սինտիք թարին գրընմշշ օլտրգլարընտան, միւֆլիսը մէրգում զիմմէթինտէ ամլաճաղը օյանարը դանունը Թիճարէթին 170ինճի մատտէսի մուճիպլինճէ մուամալէհիհմա սինտիրէր թարաֆընտան թանգիվ օլընան բարբթօ գրաաթ օլընարգտան սօնրա ասալէթէ թահվիլ օլընմալարը վէ եախօտ եէնիտէն սինտիք իսթիապը հագդընտա իսթիչարէ օլընմագ իւզրէ իչղու 1888 սէնէսի նիսանընն 23ինճի ճումաա մրթէսի կիւնիւ սաաթ 6տա Իբրինճի մահքէմէի Թիճարէթէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

Իմարաթր ամիրէ վէ մահալը սաիրէ իչին 16000 քիւսուր չէքի հաթապ միպայաա օլընաճաղընտան, իթա իմմէք իսթէյէնէլէրին չէրաիթը միանգասայը անլամագ վէ միանգասատա պուլընմագ իւզրէ չէհրը ճարիի բումինին 11ինճի կիւնիւնտէն իթիպարէն մէճլիսը իտարէի էվկաֆա միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։

9 Նիսան 304

Տախիրիէ էվրագ միւտիրի սատտելը Ալի Հայտար պէյ էֆէնտի հարդէթլէրինին սէնէ 305 վէ 51 նօ մէրօլը իլամ մուճիպլինճէ Բէժի իտարէսի միւֆէթթիշի Թընկրդրատ սատտելու Եավէր բաշա հարդէթլէրինէ մահքիմընպհհ տէնի օյան մաիիմէլրդտար մէպալիկին թէսվիկէսի զըմընտա Եէնրքօյ գուրպինտէ Ա.յ Եանի այագմասը տիմքէլէ մէչհուր Նամ մահալտէ Թարապիա ճատտէսինտէ 292 նումէրօրու պիր տէնիւմ Գալէնտէր սէտլերի վէ միչթէմիլամընտա վալիտէլերի միթվֆա հանմ էֆ.տէն սինտագալէն միթէսարրըֆ օլորը սուլիս հիսսէի չայասը թարիխը իլանտէն իթիպարէն 15 կիւն սօնրա պիլմուգայտէ ֆիրուխթ իթտիրիլէճէկի՝ Պէյօղլու պիտայէթ մահքէմէսի իհրա մէմուրլիէթի ճանիպինտէն իլան օլունուր։

9 Նիսան 304

60 ՍԷՆԷԿԼԻԹ ՄՈՒԼԱՆՕՆԱԳԷՏԻՊ

1 վէ 2 նումէրօրը Մօրիզոն Մուլէն հապլարը։

Պու հապլար օթ ասարէլէրիկլէ թէրթիպ իտիվիշ օլուպ, գանը ֆէվգէլատ թաթիհիր իտէր։ Հէր նէվ ազրըարը վէ եիւրէք վէ մտոէ խասթալղալարընը վէ իսթիսգայը թէտավի վէ սաֆրա վէ սալեալարը տէֆ իտէր։ Պիր գութուսը 2 ֆրանգա սաթըրը։ Գութուլարրն իւզէրինտէ Մօրիզոն Մուլէն իմզասընա տիգգամ իտիվլի տիր։ Պու հապլար ատրի խասթալղալարը իլէ էգզէրիա մայասը լկիպի էմրագ իչէն տախի միֆիտ տիր։ Պու հապլարը Մուլէնին բուսա ոէրմաթէ նամ բոմատասը տախի իսթիմալ օլընմալը տը։

Ֆիյաթը 2 պուչուգ ֆրանգ օլուպ, Բարիզտի Լուի Լը Կրան սօգաղընտա 30 նումէրօրու էգզամանէտ սաթըրը։

Տէրսատէթտէ ումումի տէբղիթօսը Պաղչէ գաբուսընտա էմթաա կէօմրիկիւնէն գաբրըսընտա Մ. Ժագ Ալէքսանդր էգզամ մաղազասընտա օլուպ, սաիր էգզամանէլէրտէ տախի պուլընը։

ՄԷՍԱԺԸՐԻ ՄԱՐԻԹԻՄ

ՖԻԼԱՆՍԷՔ

բօսբա վաբօրլարը

ՍԱԹԱՊՈՒԼ ՄԱՐՍԻԼԻԱ

Հէր ճումաա երթէսի Մարսիլիատան հարէքէթ վէ ճումաա երթէսի կիւնէրի Սիամպօլա մուվասէլէթ իտէր։ Հէր բէնճէշնպհհ կիւնէրի Սիամպօլտան ալաֆրանկա սաաթ տէօրթտե հարէքէթ վէ ճումաա կիւնէրի Մարսիլիատա մուվասէլէթ իտէր։ Պիր հաֆթա Զանագդալէ, Իզմիր վէ Շերա վէ օ պիր հաֆթա Զանագդալէ, Շերա թարիգէրի իլէ հարէքէթ իտէր։

Սուրբա վէ Իսքէնտէրիյէ յէ կիտէն վաբօր իլէ Իզմիրտէ պուլուչը։

Մէսաժըրի Մարիթիմ վաբօրլարըյլա Ֆրանսա շրմէնտրֆէրլէրինին վագթը հարէքէթլէրի եէքտիկէրէ թէսատուֆ իտէր։

Իսթէք օլընտրգտա Մարսիլիատա վէ Լիոնտա թէվագգուֆ իտէպլիմէք իւզրէ Սիամպօլտան տօղրու Բարիզ գատար թէնդիր ֆիյաթլա պիլէթլէր՝ Ակնճի մէվգը իչին 380, վէ Շճի մէվգը իչին 274 ֆրանգ տը։

ԹՐԱԳԻԶՕՆ-ՊԱԹՈՒՄ

Մարսիլիատան կէլէն բօսթալար իլէ տօղրու սէֆէր։

Հէր 15 կիւնտէ պիր քէրրէ ճումաա երթէսի կիւնիւ ալաֆրանկա ագշամ սաաթ 4տէ Սիամպօլտան հարէքէթ իտէր, վէ կէրէք ագիմէթտէ վէ կէրէք ավտէթտէ մունթազամէն Սամսուն, Քիրասօն, Թրաբզոն վէ Պաթում իսքէլէլէրինէ, վէ զայրը մէճպուրի սուրէքհտէ Իունէ, Ֆաթսա, Օրտու, Սինօպ վէ Ինէպօլու իսքէլէլէրինէ ուղրար։ Սիամպօլա չարշէնպհհ սապահըը մուվասէլէթ իտէր։

ՕՏԷՍԱ

Մարսիլիատան վիրուտ իտէն բօսթալար իլէ հէր 15 կիւնտէ պիր իհրա օլընը։

Սայր կիւնլէրի Օտէսայա միւթէվէճճիհէն Սիամպօլտան չաֆագ աթտրգտա հարէքէթ իտէր։ Օտէսատան բաղար ագշամի հարէքէթ վէ բաղար երթէսի ագշամը Սիամպօլա մուվասէլէթ էյլէր։

ՍԷԼԱՆԻԿ

Հէր 15 կիւնտէ պիր ճումաա կիւնլերի ագշամին ալաֆր. սաաթ 4ինտէ Զանագդալէ, Ցէտէ Ագաճ, Լակօս, Գավալա վէ Սէլանիկէ միւթէվէճճիհէն Սիամպօլտան հարէքէթ իտէր։ Սիամպօլա բաղար կիւնիւ մուվասէլէթ էյլէր։

ԹՐԻԵՍԹ

15 կիւնտէ պիր բաղար կիւնիւ ալաֆր։ սապահ սաաթ 8տէ Սիամպօլտան հարէքէթ իտէրէք, սուրէթը մունթազամէտէ Քիւսթէնճէ, Սուլինա, Գալաս վէ Իպրաիլ, վէ զայրը մէճպուրի օլարագ Պուրկազ վէ Վարնայա ուղրար։ Սիամպօլա սալը կիւնիւ մուվասէլէթ էյլէր։

* *

Պահրը Սէֆիտտէքի տիկէր սէֆէրլէր վէ Պրազիլիա, Բլաթա վէ Ինսօ Զին սէֆէրլէրի հագդընտա վէ սաիր հէր նէվի մալիմամի խաթիհսալի իչուն Գալաթատա Քիրէճ գաբուսընտա պէօյիւք ամէնձիայա միւրաճաաթ օլընա։

ԽՔՏԻՎԱԾՔԻ ԱԼԵՔՕՐԱՆԸ

ԻՏԱՐԼՍԻ

Պէհէր հաֆթա օլարագ Տէրսատէթէ Իսքէնտէրիյէ վէ Սուրիա պէյնինտէ սիրբաթ բօսթաը։

Բէբէյրա գաբատանը թահթը գօմանտասընտա Շաղգիյէ նամ վարօր 1500 թոնէլաթա համուլէսինտէ վէ 150 պարիկը գուվվէթինտէ օլարագ ալաֆրանկա ապրիլի 23ինճի չարշէնպհհ կիւնիւ էյլէնտէն սօնրա ալաֆր. սաաթ 4տէ Տէրսատէթտէն հարգէթլէ ԶԱՆԱԴԱԼԷ, ՄԻՏԻԼԻ, ԻԶՄԻՐ վէ ԲԻՐԲԷՆ օղրայարագ բաղար երթէսի սապահլարը 4 պուչուգ կիւնտէն ԻՍՊԻՏԷՐԻՑԻՆԻ մուվասէլէթ իտէճէք տիր։

Եօլճու պիլէթլէրի ֆամիլիաճա վէ կիտպպ կէլմէ ալընտրգտա, թէնդիր ֆիյաթլա ֆիւրուխթ օլուրը։

Վաբօրտա պիրինճի սընֆի սուֆրա թագրմի, պանեօ օտասը, հէքիմ վէ խրամէթի գատրդ վար տիր։

Եիրնէ բօսթահ մէգքիւրէնին ԻՍԿԷՆՏԷՐԻՑԷ-տէն հէր չարշէնպհհ սապահը հարէքէթ իտէն Պէրկէթէիւ Շամ վարօրլարը տօղրու. ԵԱ.ՖԱ.յա հարէքէթ իտուպ ԻՍԿԷՆՏԷՐԻՑԻՆԷՆ 44 սաաթտա ՊէՅՐՈՒԹա վասը օլուր, վէ ԹԱԼԼԱՍԱ. Մէրսին վէ ԻՍԿԷՆՏԷՐՈՒՆ օղրար։

Բօսթահ մէգքիւրը Գրբմրզը տէհիվէ էշէյէն վարօրլարը հէր ճումաա կիւնիւ Պրինտիզի բօսթա չանթարընն միւվասէլէթինտէն սօնրա Սիւէվէյշէնն հարէքէթէ, Ձիտտէ, Սուաքիմ, Մասուա, Հիւտէյտա վէ Ատէն իսքէլէլերինէ ուղրար։

Եօլճու, մալ վէ էմանէթ եիւքլէթմէք իսթէյէնլէր՝ Ամամպօլտա Խմին Լօնիւնտէ գէօրբիւ պաշընտա նէնի վալիտէ խանընտա գումքանէտի մէգքիւրը ատէնիթէխանէսինէ միւրաճաաթ թիմէլի տիրէր։

Իչուն ատէնիթէխանէ՝ պէտէլի Մըսրրն պիլճիմէ բօսթա խտրեխանէլերինտէ թէեսիսէ օլընմաճ իւզրէ բօսթա բալիգսալարը (Մանտաբօսթ) տախի իտէր։

Հէր սընքի եօլճու իչուն Պէյօղլուտա Տօղրու եօլտա 170 նումէրօրու մահալտէ Մ. Մ. Թօմաս Գուզ վէ եվլատը ատէնիհարնա միւրաճաաթ օլընա։

ԳԱՏԸՆԼԱՐ

ԶԻՅԱՆԸԶ ԿԻՒԶԷԼԷՆՄԷՔ ՈՒՍՈՒԼԻ

Եիւզլերտէ սրթրզ Նէ լէքէ, Նէ սէրթլիք վէ Նէ եարզդ օլմայաճագ տը։

Ամէրգանտի իսթիրաբէրտէսի օլան շիպինմէրէնն [ռօզէ] եալընզը պիր ատֆա խթիմալ օլունարգտա, թէն իւզէրինտէքի հէր էքսէքլիք տը գահնտտ զայպ ու տէֆ օլուբ, վէ թէն միւթէնասիպ պիր կիւզէլլիք վէ միւքեմմէլ պիր բէնք քեսպ խտէր։

Պէնճիքէ շիպինի [Ռօզէ տը Վիոլէթ] տերինին եումուշաղլրզ վէ թէմիզլիկինի պագը սագլրզրզ, հավաճա օյան ֆինալրզրտան տա տերիյի մուհաֆաղա խտէր։

Զամպագ շիպինի [Ռօզէ տը Լի] եիւզլերէ թապպի պիր պէշագլրզ, մէրմէր կիպի պիր թէմիզլիք վէ ճաղիպէլի պիր կիւզէլլիք վէրիր։

Կիւլ շիպինի [Ռօզէ տը Ռօզ] տերինին կիւլ բէնկինէ պիր բէճագ, վէ սմիպէ պիր լէթաֆէթ վէրիր։

Դրբմրզը կիւլ շիպինի [Ռօզէ տը Ռօզ Ռուժ, գան եալընզը եանագլարա մանսուս օլարագ միճէատտէն քէշֆ ու խիթիրա օլունմրզ տրը] եալընզը պիր տէֆա հաֆիֆճէ գուլլանըլարագտա, թէնէ զայէթ կիւզէլ վէ զայէթ թապի պիր գըրմրզը բէնք վէրիր։

Պէգիմ Ռօզէլէրիմիզ վասէթասըյլա սինայ կէլէն հիւանիւ ճէմալ բէք թապի պիր սուբէթտէ պուլուանարզընտան, էն միւտագգեգ կէօզլէր պիկէ պուէնի սանագլա եարբլրմրզ օլտուզընը ֆագդ խտէվէ։

Խթէք խտէն գատրլարա վէրիլմէք իւզրէ տէբօղիթօլարտա մէգքիւր Ռօզէլէրին խթիմալինէ տօրիմ միւթէրէֆի յիատնլարտա մուհաֆասայ թարիֆնամէլէր մէվճուտ տրը։

Պէգիյիւք տէբօղիթօսը՝ Պէյօղլուտա Տօղրու եօլտա Ազամճաֆենտ 169 նումէրօյը Տէլլա-Սուտա էզզախանէսի տիր։

Գալաթատա Գարաքէյտի Գասթօրիատա էզզախանէսի—Զինճիրլի խան գարշըսընտա Վիթալիս Ռօզէլէր Պէհար էզզն — Պէշիքթաշտա Մէրքէզ էզզն — Պէպէքտէ Ա. Բաբատաքի էզզն — Եէնիքէյտի Ֆ. Պարօճէի էզզն — Թարապիատա Ս. Աբանօրուօ էզզն — Պէյօղլուքտէ Մարմարէտտա էզզն — Իսպիտարտա Ս. Նօրբրուօ էզզն — Գաարքէյտե Մօտատա Ամէրիքա էզզն —Պէյիւք Ատատա Իզմիրիճինին Ֆրանսըզ էզզն —Հէյպելիսե Թօմատէ էզզն — Սիամպօլտա Պաղչէ գարուսընտա Իբի Գարուբ էզզն — Ճրբալ Ռղլտանտա Ֆ. Թէբճինան էզզն — Ղարաքանէտ Ֆօթաքի էզզն —Ղամթթատա Ճիօվանէն խտա էզզն — Մարբիքէյտի Սաղրզ Ազդճտա Ֆ. Տէմիթրէ էզզն — Ֆէնէրտէ Թօմատէ էզզն — Թաքէյտե Գիլիսէ Ճատտէսինտէ Ն. Տէմէթրիտէ էզզախանէսի։

ՍԱՐՊԱՖԻՅԷ ՄԱՂԱԶԱՍԸ

Նօ. 3 Պաղչէ Գարու Նօ. 3

Մէգքիւր մուղազատա աէվլէթը Ալիէնին էնվաի էքրամէյէի թահվիլաթը վէ էվբօրանքի Սագսանա, Պրունաքի վէ Համիդիի բէյնագօլու էվվագլարը ուսուլէրի իւգրէ սաթրրզ ծիմէ մուշէրէքէ խօշնուտ իտիրիկի կիսի, թէբէնկ անա պիլէթլերի տախի մէվճուտ պուլուճուր։ Պուգրէրչ չէհրի վէ Խթիսիանին Գրբմրզը խաչ վէ Մաճառ խթանին 5 ֆիօրինիք թահվիլաթը էհվին ֆիյաթլա ֆիւրուխթ կիսի, կէրէք մէգքիւր թահվիլ վէ կէրէք սայիր էճնէպի թահվիլաթլերին պիտայէթինտէ պու թարիխտ տեկին քէչիտ օլընան գուբրա նօմէրօլարը մէվճուտ պուլուճուրտան, Թարսաֆիրմամ միւրաճաաթ օլընարգտա քէմալը արգաթլա նօմէրօլարը մուայէնէ օլընը։

Տէբսատէթտէն վէ մէմուրլարը Մահբուսատէն Ցարուբիան Պէյլէրեան Նամինա կէօնտէրիլճէք կէրէք Նագա վէ կէրէք բօսթա բուլլարը պէտէլէրի իլէ հէր նէվ սբբարբլարը քէմալը արգաթի իլէ կիւնէլերինտէ պիլա գանսար իհրա օլընը։

Գնուրա կէնդիրի

ՀԱՄՊՈՒՐԿ 7 ճճճի	Գուբա Բում	Ապրիլ 13ատէն Մայիս 3է գատար։	
ՍԱՔՍՕՆԻԱ 5 »	»	»	Ապրիլ 22ատէն Մայիս 14է գատար։
ՊՐՈՒՆՍՎԻՔ 5 »	»	»	Ապրիլ 4-3ատ։

Իշպու պիլէթլէր պալատ զիբը օլընան թարիխիէրտեն տէօրթ կիւն եվվէլ ալընմալը տրը։

Էնվաի Գրբմրզը Խաչ Թահվիլաթլարը էհվէն ֆիյաթլա սաթըրը վէ ալընը։

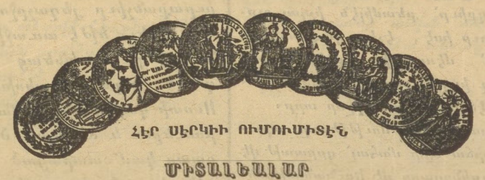

ՀԷՐ ՍԷՐԿԻԻ ՈՒՄՈՒՄԻԵԼԻՆ

ՄԻՏԱԼԵԱԼԱՐ

ԿՈՒԹ ՐԻՇԼԻԷՕ

Բարիզտէ Բամպիւթօ սօգաղընտա պիրինճի սընքի էզզամըլարընտան ՊՈՒՐԺՈՆՆԸ սուտա հալլ խրիմէք իւզրէ Թէրթիպ էյլէսիկի հապլար։

ԿՈՒԹ ՐԻՇԼԻԷՕ թապիր օլընան պու միւքեմմէլ եէնի հապլար՝ շիմնիյէ գատար թէհլիքէնէն սապա սալիմ օրմայան պիրճիւմէ կիզլ իլանլարա տայտ պէնզէմէյիպ, էրքեբլիյէ գուվվէթի վերիճի մուալիճէի մէգքիւրէտե եսասը իբի խասսէ մէվճուտ տրը։ Պու խասսէլէրին պիրի՝ մուհագագ սուրէթտե ԵԱՐԱԼԸԳ, վէ տիկէր՝ ԶԱՐԱԲՍԸԶԸԳ տրը։ Իշպու իլաճ՝ պիր ԽԹԹԻՀատ Բօսթա բալիգսաը վէ եախօտ Բարիզ իւզէրինէ պիր բալիգսաը մէգքիւր իւզրէ պարգ ագամ հարէքէթ իտէ։

Գուբրա 10 ֆրանգ —Կարբմ գուբրա 5 ֆրանգ։

Օվալատնյա մախսուս օլուպ ՖԻՐԳՍԻՕՆ ՐԻՇԼԻԷՕ թապիր օլընան մուալիճէնին շիէսի 3 ֆրանգ։

ԺԱՆ ՊՈՒՐԺՕՆԸՆ Գրնագրնա, Գաղաս վէ Մալակա ՇԱՐԱՊԸ.—Գրնագրնա իլէ թէրթիպ օլընան էն ալէա գուվվէթի վերիճի մուալիճէ տիր։

ՊՈՒՐԺՕՆԸՆ ԴԱԲՐԱՆ ԲՈՒՀԷՐՅԱ թէրթիպ օլունմշշ եումուշաղ ՀԱՊԱԼԱՐԸ վասէթասը լլա վէրէմ մէկ կէօյիւս խասթալ ըգալը, էօբսիբիբ, նէվազ իլ, սէս գէսբէլէրը պրոնշ էթ վէ նէֆէս սէֆէրլերինին քեսֆիֆէի խասթալ ըգալը շիֆասէկիր օլուբրար։

Իշպու իլաճ՝ Բարիզին պիրճիւմէ խասթախանէլերինտէ իսթիմալ վէ թէճրիպպէ օլընմշշ տրը։ Գուբրա 4 ֆրանգ։

Պալատէքի իլաճլարրն քեսֆիֆէսի իւզէրինտէ Բարիզ խասթախանէլերինին սապագ էզզամանը Պուբթօ իմիսալ պուլընմալը տրը։

Տէբսատէթտէ սէբօղիթօլար.— Տէլլա Սուտա, Ֆաթիհուս Սէլալօ, Պ. Ա.Նոսթասիատես [Լօնտրա էզզախանէսի] վէ Քիւչիւքեան պիրատերլէր էզզախանէսի [Պէյօղլու], Թիթօս վէ Ս. Գասթօրիատես, էզզախանէլերի [Գալաթա], Տ. վէ Մ. Մէզիքի էզզախանէսի [Մեմամպօլ]. Ամիրիատա Պուսաքի. Իզմիրտէ Իգար պիրատերլէր, Իսքէնտերիյէտե Կալէթթի, Գասիրէտե Գօսգատ